ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1996 йил 26 июль ЖУМА
№ 56 (5.728)
сотувда эркин нархда

МУАССИСЛАР Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги, «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмаси

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ИШ ҲАҚИ, ПЕНСИЯЛАР ВА СТИПЕНДИЯЛАРНИНГ МИҚДОРЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика аҳолисини ижтимоий муҳофаза қилишни таъминлаш мақсадида:

1. 1996 йил 1 сентябрдан бошлаб Ўзбекистон Республикасининг ҳудудида:

иш ҳақининг энг оз миқдори — ойига 550 сўм;

меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори — ойига 1125 сўм:

фуқароларнинг солиққа тортилмайдиган даромади энг оз миқдори — ойига 600 сўм;

Ягона тариф сеткаси бўйича бошланғич (нулинчи) разряднинг энг оз миқдори — ойига 600 сўм миқдорида белгилансин.

2. 1996 йилнинг 1 сентябридан бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, барча турдаги пенсиялар, олий ўқув юртлари талабалари, ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчилари стипендияларининг миқдорлари ўрта ҳисобда 1,25 баравар оширилсин.

3. 1996 йил 1 сентябрдан қуйидагилар белгилаб қўйилсин:

— болалигидан ногиронлар учун нафақалар миқдори ойига 1125 сўм;

— зарур иш стажига эга бўлмаган кекса ва меҳнатга қобилиятсиз фуқаролар учун нафақалар миқдори ойига 680 сўм.

4. Иш ҳақига устама ва қўшимча ҳақларнинг барча турлари, шунингдек боласи икки ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қилувчи оналарга, болали оилаларга нафақалар ҳамда энг оз иш ҳақига нисбатан белгиланган бошқа тўловлар ушбу Фармонда кўрсатилган энг оз иш ҳақи миқдори асосида 1996 йил 1 сентябрдан бошлаб амалга оширилади.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 23 июлдаги 262-сон қарори билан ягона тариф сеткасининг янги тариф коэффициентлари жорий этилиши маълумот учун қабул қилинсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги, Меҳнат вазирлиги, бюджетдан пул билан таъминланадиган вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, ташкилотлар ва муассасалар мазкур Фармон қоидаларига асосланиб ҳамда 1996 йил 1 сентябрдан жорий этиладиган янги тариф коэффициентларини ҳисобга олган ҳолда пенсиялар, нафақалар, стипендияларнинг ҳамда бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимлари мансаб маошларининг миқдорлари ўз вақтида қайта ҳисоблаб чиқилишини таъминласинлар.

7. Бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақини ҳамда боласи икки ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қиладиган ишловчи оналарга нафақаларни ошириш билан боғлиқ харажатларнинг 80 фоизи республика давлат бюджети ҳисобидан ва 20 фоизи бюджет муассасалари ва ташкилотларининг сметалар бўйича умумий харажатларини камайтириш, жумладан ишловчилар сонини қисқартириш ҳисобидан;

— олий ўқув юртлари талабалари, ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг стипендияларини, 16 ёшгача болалари бўлган оилаларнинг нафақаларини, боласи икки ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қилувчи ишламайдиган оналарнинг нафақаларини, кам таъминланган оилаларга моддий ёрдамни ошириш билан боғлиқ харажатлар тўлиқ республика давлат бюджети ҳисобидан;

— болалигидан ногиронлар учун, шунингдек зарур иш стажига эга бўлмаган кекса ва меҳнатга қобилиятсиз фуқаролар учун барча турдаги пенсиялар ва нафақаларни ошириш билан боғлиқ харажатлар ижтимоий суғурта фонди ҳисобидан қоплансин.

8. Хўжалик ҳисобидаги корхоналар ва ташкилотлар:

— энг оз иш ҳақини мазкур Фармонда белгиланган миқдорда оширилишини таъминласинлар;

— ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва меҳнат харажатларини пасайтириш ҳисобидан иш ҳақини кўпайтирсинлар.

9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 18 мартдаги 1408-сон Фармони (8-банди бундан мустасно) ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

10. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилишни таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

**Тошкент шаҳри,
1996 йил 24 июль.**

ҲАЁТИМИЗДА ЮКСАЛИШ ЙИЛИ

25 июль куни Президент Ислом Каримов раислигида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси бўлди. Унда 1996 йилнинг биринчи ярмида Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантириш якунлари ҳамда мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг бориши муҳокама қилинди. Мажлисда вазирликлар, давлат қўмиталари, корпорациялар, концернлар, компаниялар, бирлашмалар, уюшма ва идоралар раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари иштирок этди.

Бугунги мажлис кун тартибига қўйилган масала вилоятларда, вазирликлар, қўмиталар, уюшма, компания, концерн ва идоралар йиғилишларида кўриб чиқилган, деди Ислом Каримов мажлисни очар экан. Биз ана шу масалага якун ясашимиз, олдимизда турган вазифаларнинг қайси жиҳатларига жиддий эътибор бериш зарурлигини белгилаб олишимиз керак. Бунда ресурсларимиз, фойдаланилмаётган имкониятларимизни аниқлаб, уларни ишга солиш йўлларини излашимиз даркор.

Республика Бош вазирининг ўринбосарлари — «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси раиси У. Исмоилов, молия вазири Б. Ҳамидов, Р. Гиниятуллин, шунингдек, Марказий банк бошқаруви раиси Ф. Муллажонов, «Ўзэлтехсаноат» уюшмасининг раиси Р. Саримсоқов, Ўзбекистон металлургия заводи бош директори А. Фармонов, Олмалиқ кон-металлургия комбинати директори В. Сигедин муҳокама этилган масала юзасидан сўзга чиқдилар.

Мажлисда таъкидланишича, иқтисодиётда амалга оширилаётган таркибий ўзгаришларнинг натижаси ўлароқ, мамлакатда жорий йилнинг биринчи ярмида ички ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 101,4 фоизни ташкил этди. Инфляция даражаси ўтган йилдагига нисбатан икки баравар пасайди. Аҳолининг реал даромадлари 16 фоиз ўсди. Иқтисодиётга хорижий инвестицияларни жалб этиш яхши самара бермоқда. Республикада 2500 га яқин қўшма корхона фаолият кўрсатаётир. Асакадаги «ЎзДЭУавто» Ўзбекистон-Жанубий Корея қўшма корхонасининг ишга туширилиши мамлакат ҳаётида жуда катта воқеа бўлди.

Айни вақтда қишлоқда иқтисодий ислоҳотларнинг самарадорлиги ҳамон пастлигича қолмоқда, мулкнинг ўз эгасини топиши қийин кечмоқда. Корхоналар ўртасидаги ўзаро қарзлар ҳануз камайгани йўқ. Нақд пул эмиссияси Қорақалпоғистон Республикаси, Жиззах, Сирдарё, Қашқадарё, Навоий, Бухоро ва Сурхондарё вилоятларида юқорилигича қолмоқда.

Мамлакатдаги иқтисодий вазиятни таҳлил этганда маълумотларнинг аниқ ва пухта бўлишига аҳамият бермоқ лозим, деб таъкидлади Президент. Масалан, мамлакатда етиштирилаётган гўшт ва сут маҳсулотларининг 80 фоиздан кўпроғи хусусий сектор ҳиссасига тўғри келади. Бу секторда чорва моллари сони ҳам муттасил ортиб бораётир. Ҳисобот тузганда ана шу жиҳатларни — халқ хўжалигининг ҳозирги шароитда кўп укладли эканини назарда тутмоқ шарт.

Корхоналар ўртасидаги дебиторлик ва кредиторлик қарзлари муаммосини олайлик. Нега бу масала ҳамон ҳал бўлмаяпти? Қарздор корхоналарнинг раҳбарлари нима ҳисобидан маош оляпти? Жамоасини нима ҳисобидан пул билан таъминляпти? Ўзингиз ўйлаб кўринг: бу бозор иқтисодиёти талабларига тўғри келадими, ахир? Зудлик билан бу саволларнинг ечимини топиб, муаммони ҳал этиш керак.

Бунинг учун одамларга маош, пенсия тариқасида берилган пуллар банкка қайтиб тушишига эришиш зарур. Акс ҳолда иш ҳақини вақтида бериш учун қўшимча пул чиқаришга тўғри келади. Натижада маҳсулот билан пул ўртасидаги мутаносиблик бузилиб, иқтисодиёт издан чиқиши мумкин. Тўғри, бу қийин масала. Лекин уни ҳал этмаслик мумкин эмас. Бунга барча тоифадаги мутасаддилар— ҳокимлар, вазирлик, қўмита, концерн, уюшма, банк, корхона ва хўжалик раҳбарлари шахсан жавобгардирлар. Чунки пул муаммосини ҳал этиш давлат ҳаётида муҳим аҳамиятта эга.

Амир Темур бобомиз мингта қуруқдан-қуруқ югурадиган одамдан кўра ишнинг кўзини биладиган, фидойи битта инсон минг бора афзал, деган эканлар. Бизга ҳам ана шундай қобилиятли, ишбилармон раҳбарлар зарур, дея таъкидлади Ислом Каримов.

Макроиқтисодиёт — йирик индустрия корхоналарининг барқарор ишлаши мамлакат иқтисодиётида муҳим ўрин тутади. Уларга, умуман, ишлаб чиқарувчиларга бошқа муассасалар, хусусан, банклар яқиндан ёрдам бериши керак. Банк мижозларга хизмат қилиши лозим.

Иқтисодий ислоҳотлар чуқурлашиб борар экан, хусусийлаштиришга янада жиддий эътибор бериш тақозо этилади. Бунда айниқса янги иш бошлаган хусусий мулк эгаларига ҳар томонлама ёрдам бериш, уларнинг оёққа туриб олишига кўмаклашиш даркор. Бу эса бозорларимизни ўзимизда ишлаб чиқарилган маҳсулот билан тўлдириш имконини беради. Четдан мол олиб келишга ружу қўймаслик лозим. Бу ўша мамлакатларда кимларнидир иш билан таъминлаш бўлади. Шу маҳсулотларни ишлаб чиқариш ҳам ақлан, ҳам маънан ҳеч кимдан қолишмайдиган халқимизнинг, хусусан, ёшларимизнинг қўлидан келади-ку! деди Президент.

Мажлисда мамлакатимизда пахта ва ғалла етиштиришни кўпайтириш, ғалла ўрим-йиғимини якунлаш, бу йилги пахта ҳосилини уюшқоқлик билан йиғиштириб олиш борасидаги масалалар ҳам кўриб чиқилди. Жиззах, Сирдарё, Қашқадарё вилоятларида ғалла етиштиришни кўпайтиришга етарли аҳамият берилмагани танқид қилинди.

Август ҳосил туплашда, кўсаклар сонини оширишда муҳим палла. Халқда асл деҳқон бу ой давомида техникасини даладан олиб чиқмайди, деган гап бор. Бугунги кунда тегишли вазирлик ва уюшма раҳбарлари ҳамда мутахассисларнинг ўрни далада бўлиши, барча пахтакорларга ёрдам бериши зарур.

Биз мустақиллигимизнинг дастлабки йилларида мамлакатимизда тотувлик ва осойишталикка эришишни ўз олдимизга энг олий мақсад қилиб қўйган эдик, деди Ислом Каримов пировардида. Чунки, халқ билан тил топмасдан бу кунларга етишиш қийин бўларди. Бизнинг ютуғимиз шундаки, қийинчиликлар вақтинча эканини тушунадиган, чидамли, ақлли, катта-катта ишларга қурби етадиган халқимиз бор. Бундай халқ билан ҳамма эзгу мақсадларга эришмоқ мумкин.

Президент Ислом Каримов мажлисда катта нутқ сўзлади.

Мажлисда Республика Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Олий Мажлис раисининг ўринбосарлари, Бош вазир ўринбосарлари қатнашди.

(ЎзА)

«ЎЗДЭУАВТО» ОРЗУ - НИЯТЛАР ИЖОБАТИ

Асакада улкан замонавий автомобиль заводи —«ЎзДЭУавто» Ўзбекистон-Жанубий Корея қўшма корхонасининг расман ишга туширилиши мустақил мамлакатимиз учун ғоят катта ва муҳим воқеа бўлди. Ушбу йирик завод қарийб уч йилда қурилиб, фойдаланишга топширилганлиги Ўзбекистоннинг улкан имконияти ва салоҳиятини яна бир карра намойиш этиб, юртбошимиз томонидан ишлаб чиқилган йўл тўғрилигини тасдиқлади. Серқуёш республикамиз меҳнаткашлари ана шу улуғвор воқеа таассуротлари билан яшаётган шу кунларда ҳамюртларимиздан бир гуруҳига шундай савол билан мурожаат этдик: «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасининг мамлакатимиз иқтисодиётини тараққий эттиришдаги, жаҳон ҳамжамиятида юртимиз нуфузини оширишдаги аҳамияти хусусида қандай фикрдасиз, қайси жиҳатларни алоҳида таъкидлашни истар эдингиз». Суҳбатдошларимизнинг ҳар бири масала моҳиятининг бешта жиҳатига тўхталишди. Қуйида уларнинг жавоблари билан танишасиз.

Бир саволга беш жавоб

ЮСУПОВ Шуҳрат Фаттоҳович, «Ўзавтосаноат» уюшмасига қарашли «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси бош директори:

— Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов қўшма корхона расмий очилиш маросимидаги нутқида уқтириб ўтганидек, ишга тушган улкан заводнинг аҳамияти ҳақида фикр юритар эканмиз, **биринчи навбатда** унинг қурилиш суръатлари, техника даражаси замонавий жаҳон талабларига жавоб бериши — Ўзбекистон танлаган сиёсий ва иқтисодий ислоҳотлар йўли тўғрилиги яна бир бор исботланганлигини ва тасдиқланганлигини алоҳида таъкидлашимиз зарур. Дарҳақиқат, йилига 200 мингта автомашина ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган бу улкан корхона жаҳондаги энг ривожланган ўн мамлакатлар қаторига кирувчи Корея Республикасининг қудратли ДЭУ корпорацияси билан ҳамкорликда жуда қисқа муддатда барпо этилганлиги мамлакатимизнинг дунёдаги обрў-эътиборини янада оширди.

АҲМАДЖОНОВ Исроил Исмоилович, «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси бош директори ўринбосари:

— Қўшма корхонанинг аҳамияти ҳақида сўз юритганимизда, **иккинчи жиҳатдан** Ўзбекистонимизнинг катта имкониятлари ва салоҳияти шу улкан қурилишда яна бир карра ёрқин намоён бўлганлигини таъкидлашимиз керак. Ушбу корхонанинг умумий қиймати 650 миллион Америка долларига тенг бўлиб, унинг ярми Ўзбекистон улушига тўғри келади. Юртбошимиз И. А. Каримов корхона расмий очилиш маросимидаги нутқида таъкидлаб ўтганидек, бундай корхонани қуриш, замонавий технологияларни ўзлаштириш, узлуксиз маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун юксак савияга эга бўлган муҳандисларга, малакали ишчи кучларига эга бўлиниши зарур. Бунинг учун корхонани барпо этиш билан бир пайтда маҳаллий ёшларимиздан 2 минг киши ҳамкоримиз — Корея Республикаси ўқув юртларида билим олиб, ДЭУ корпорацияси корхонларида ишлаб, малака ошириб қайтишди. Улар ҳозирги пайтда кореялик мутахассислар билан бир қаторда жаҳон тараққиётининг етакчи тармоқларидан бири ҳисобланган автомобилсозликда унум билан ишлаяптилар.

АШУРОВ Эркин Эргашевич, «Андижонвилоятжамоахўжаликқурилиш» тресги бошқарувчиси:

— Саволингизга қўшма корхонанинг **учинчи** ғоят муҳим аҳамияти ҳақидаги фикрларимни баён қилиш билан жавоб бермоқчиман. «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси қарийб 150 минг квадрат метр майдонни эгаллайди. Ана шундай катта ҳудудда қарийб уч йил давомида кенг кўламдаги бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Минг-минглаб дастгоҳлар, қурилмалар, ускуналар ўрнатилиб ишга туширилди. Бунда йирик иншоотнинг барпо этилганлиги бизга шерик хорижий давлат фирма ва компанияларининг, энг нуфузли молиявий тузилмаларнинг, банкларнинг Ўзбекистонга билдирган катта ишончининг тасдиғи деб ҳисоблашимиз зарур.

ТУРСУНОВ Мухтор Ҳамиджонович, «Ўзавтосаноат» уюшмасига қарашли «ЎзДЭУавто» акционерлик жамияти йиғув цехи устаси:

Ҳамкасбларимиз билан елкама-елка туриб меҳнат қилаётган корхонамизнинг аҳамияти ҳақида тўхталар эканмиз, унинг **тўртинчи** жиҳати ҳақида фикр юритмоқчиман. Мазкур завод ва уни турли бутлов қисмлари билан таъминлаш мақсадида барпо этилаётган янги-янги ўрта ва кичик корхоналар, авваламбор халқимизнинг ҳаёт даражасини юксалтиришга хизмат қилади, одамларимизнинг келажакка бўлган ишончини мустаҳкамлайди. Ҳозир корхонада Асака ва унинг теварак-атрофидаги кўплаб қишлоқлардан юзлаб, минглаб кишилар меҳнат қилишяпти. Ушбу йирик иншоот қанча-қанча одамларни ижтимоий меҳнатга жалб қилиш имконини яратди.

СОДИҚОВ Одилбек Эргашевич, «Ўзпўлатконструкция» тресги «Саноатэнергомонтаж» Андижон монтаж бошқармаси бошлиғи:

— Қўшма корхонанинг аҳамияти ҳақида, масала моҳиятининг **бешинчи** жиҳати ҳақида ўйлар эканмиз, мамлакатимиз Президенти И. А. Каримовнинг завод расмий очилиш маросимида сўзлаган нутқидаги қуйидаги фикрлар ёдга тушади: «Бош завод, унинг атрофида вужудга келаётган янги корхона ва ташкилотлар Ўзбекистонни жаҳондаги автомобил ишлаб чиқарадиган 28 ривожланган мамлакат қаторига - сафига қўшиш билан бирга, бутун иқтисодимизни, унинг савиясини «, ишлаб чиқарилаётган ялпи ички маҳсулот ҳажмини янги, юксак поғонага кўтаради... Унинг ишлаб чиқарадиган маҳсулотидан, оладиган фойдасидан нафақат шу тармоқда ишлаётган кишилар ва уларнинг оилалари, балки Ўзбекистонда яшаётган ҳар бир фуқаро қўшимча фойда ва даромад топажак». Худди шу фикр оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирокида ўтказилган матбуот конференциясида ҳам бир неча марта алоҳида таъкидланди.

* * *

Суҳбатдошларимизнинг фикрларини тинглар эканмиз, кўнглимизда бир эзгу ният туғилиб, чечак ёза бошлаганлигини ҳис этдик. Бор-йўғи уч йил муқаддам Президентимиз ва ҳамюртларимиз мамлакатимизда замонавий автомобиллар ишлаб чиқарадиган корхона бунёд этилишини, у ерда ўзбекистонлик чапдаст йигитларию билимдон муҳандислар омилкорлик билан ишлашларини, кенг ва равон кўчаларимизда ўзимизда тайёрланган камхарж ва кўркам автомобиллар шитоб билан юришини орзу-ҳавас қилишиб, шундай эзгу ният ила иш бошланганди. Бугун бу орзу-ниятлар рўёбга чиқиб, ижобат бўлди. Мамлакатимиз автомобиль ишлаб чиқарадиган жаҳондаги 28 давлат қаторига қўшилди. Шундай дамларда она юртимиз кўп ўтмай ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан жаҳоннинг тараққий этган ўн-ўн беш мамлакати қаторига қўшилишини пок ният ила орзу қиламиз. Келажаги буюк мамлакатимиз фуқароларининг ана шу эзгу ниятлари ҳам ижобат бўлғусидир!

**Суннатилла САЙДАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти»нинг иқтисодий шарҳловчиси.**

ҒЎЗАГА МЕҲР БАХШ ЭТИБ

Шароф Рашидов туманидаги Файзулла Хўжаев номли деҳқон фермер хўжаликлари бирлашмаси таркибида 9 та деҳқон-фермер жамоаси тузилган. Хўжалик тасарруфидаги экин майдонларининг асосий қисми ер-сув шароити бирмунча оғир жойда жойлашган.

Қийинчиликларни мардона енгиб, эзгу мақсадни кўзлаган хўжалик пахтакорлари 2032 гектар майдонда ғўза парваришлашмоқда. Ҳозиргача барча майдонлардаги экинларга икки марта механизмлар ёрдамида сифатли ишлов берилди. Иккинчи ишлов бериш пайтида гектарига 200 килограммдан минерал ўғит солинди. Шунингдек, маҳаллий ўғитлар ҳам етарли миқдорда беріляпти. Яна 1500 тонна чиритилган гўнг дала четларига келтирилди. Шарбат қилиб оқизилиши ғўзалар ривожини яхшиламоқда.

— Вегетация даврида чопик агрегатлари ёрдамида экинларга яна камида 3 марта ишлов берамиз, 4 марта сувга қондирамиз, — дейди хўжалик раҳбари Темур Файзиев. — Бирлашмамизга қарашли Эргаш Қўчқоров, Тўра Фармонов, Расул Тошпўлатов сингари тадбиркор деҳқонлар етакчилик қилаётган деҳқон-фермер жамоаларида ғўза парвариши кўнгилдагидек бораяпти. Экин қатор ораларига механизмлар ёрдамида ишлов беришда серғайрат механизаторлардан Нурулла Эшбоев, Парда Отачаев ва Сайфиддин Раҳимов, ўсимликларни қондириб суғоришда тажрибали сувчилардан Хайрулла Эшбоев, Тошпўлат Абдумуродов, Рифат Мамбетов ва Баҳодир Қувондиқовлар жонбозлик кўрсатишаётир. Илғор агротехника қоидалари асосида ўстирилаётган ғўзаларда кўсак сони кўпаймоқда. Мақсадимиз — мамлакатимиз мустақиллигининг беш йиллигини 3655 тонналик оқ олтин хирмони бунёд этиб нишонлаш. Ниятимизга етиш учун барча имкониятларни ишга соляпмиз.

Мазкур бирлашмада деҳқонлар меҳнатига ҳақ тўлаш пудрат шартномаси асосида амалга оширилмоқда. Далада ишловчилар ва уларнинг оила аъзолари кундалик зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан узлуксиз таъминланаётир. Бундан жамоа меҳнат аҳли мамнун.

Анвар ИМОМОВ.

Эл эътирофи

ИШОНЧ ҚУДРАТИ

Ҳар қандай давлатнинг қудрати фуқароларнинг ҳукумат идораларига ишончи билан ўлчанади. Республикамиз раҳбарияти эл-юрт осойишталиги, ижтимоий барқарорликни сақлаш билан бир қаторда кишиларимизнинг ишончини қозониш ва мустаҳкамлашга қаратилган тадбирларни изчил амалга оширмоқда.

Президентимизнинг «Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги махсус фармони ва уни рўёбга чиқариш юзасидан республика Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган қарор ҳам ана шундай кенг кўламли ва ғоят муҳим тадбирлардан бири бўлди.

Халқ банкининг Қибрай туманидаги № 3568 шохобчасида бўлганимизда бунга яққол ишонч ҳосил қилдик. Ҳеч қандай тиқилинчсиз, бемалол шароитда мижозларга юксак савияда хизмат кўрсатилмоқда.

— Шу кунгача 1905 нафар фуқарога 3 миллион 600 сўм миқдорида индексация пули тарқатилди. — дейди банк бошқарувчиси муовини Ҳикмат Бўстонов, — Ходимларимиздан Гулчеҳра Эшонова, Зайнаб Бозорова, Ирода Тиллабоева, Алишер Ҳасанов, Баҳодир Ортиқметовларнинг ширинсуханлиги, эътиборидан келиб-кетувчилар мамнунлар.

Ҳ. Бўстоновнинг бу гапларини Чинобод қишлоқ фуқаролари йиғини аъзоси Мирпўлат Буваев ҳам тасдиқлади.

— Тўй харажатларини кўтаришда индексация пули яхшигина мадад бўлди, — деди у яна. — Президентимизга, ҳукуматимизга осон бўлмаган вазиятда имконият топиб, пулларимизни қайтараётгани учун катта раҳмат!

Шу кунларда халқ банки шохобчаларига ташриф буюриб, индексация пулларини олаётган ҳар бир ҳамюртимиз шундай миннатдорчилик туйғусини дилдан ҳис этаётганига шубҳа йўқ. Лекин зарурат бўлмаган тақдирда ҳам бу пулларни олиш шартми?

— Бу мижознинг хоҳишига боғлиқ, — дея изоҳ берди Ҳ. Бўстонов. — Агар индексация қилинган маблағ ўн фоизи банкда сақланадиган бўлса, яна 30 фоиз миқдорида фойда келтириши мумкин.

— Шундай қилаётганлар борми?

— Индексация пуллари тўлана бошланган дастлабки кунлари оладиганлар кўпчиликни ташкил этди. Кейинги пайтда эса пулини банкда сақлашни маъқул кўраётганлар сафи тобора ортмоқда...

О. МУҲАММАДЖОНОВ.

СУРАТДА: банк ходимлари Наргиза Ҳамдамова (чапдан), Гулбаҳор Йўлдошева, Ҳикмат Бўстоновлар.
Муаллиф олган сурат.

ЗАФАРЛАРИМИЗ ИСТИҚЛОЛНИНГ БЕШ ЙИЛЛИГИГА

ТЎРТ ТУМАН ҒАЛАБАСИ

Республикамиз ғалла мустақиллиги учун бошланган умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшишга ўзларининг жонажон иши деб билган Сирдарё туманининг миришкор деҳқонлари жорий йилда 10 минг 52 гектар майдонга уруғ қадашганди. Ғаллазорлар агротехника қоидалари асосида парвариш қилиниб, вақтида озиқлантирилиб суғорилганлиги туфайли хўжаликларда мўл ҳосил етиштирилди.

Ҳар бир хўжаликда ғаллакорларнинг унумли меҳнат қилишлари ва маданий ҳордиқ чиқаришлари учун зарур шарт-шароит яратилганлиги ўрим-йиғимни жадал суръатлар билан олиб боришга имкон берди. Сирдарёликлар мавсумда 34 минг 750 тонна донни ўриб-янчиб олишлари режалаштирилган эди. Ғаллакорлар муддатидан олдин мамлакатимиз хирмонига 17 минг 375 тонна дон топшириб режани адо этишди.

Тумандаги Охунбобоев номли, «Сирдарё» ширкатлар уюшмаси, «Синдоробод» номли жамоа хўжаликларининг азаматлари биринчи бўлиб давлатга дон топшириш режасини бажардилар. Барча хўжаликларда комбайнларга техника хизмати кўрсатиш гуруҳлари тузилганлиги, дон ташувчи, сомон йиғиштирувчи звенолар, транспорт воситаларининг пухта ишлаши, ҳамманинг бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилиши мавсум муваффақиятини таъминлади.

— Туманимиз давлатга дон топшириш режасини уддалаган бўлса-да, хўжаликлар ўрим-йиғим суръатини бўшаштирмай давом этмоқдалар, - дейди агросаноат уюшмаси раиси Абдуқодир Бўронбоев . - Ҳозир ғаллакорлар уруғлик донни саранжомлаб олиш учун мавжуд имкониятларидан самарали фойдаланишмоқда.

Шунингдек, Боёвут, Сайхунобод туманларининг ғаллакорлари ҳам Сирдарё вилоятида биринчи бўлиб давлатга дон топшириш режасини адо этишган. Ҳозирги кунда вилоят ғаллазорларида 410 та комбайн бетиним ишлаяпти. Шундан 28 таси АҚШдан келтирилган кейслардир.

Зафаробод тумани деҳқонлари Жиззах вилоятида биринчи бўлиб ғалла тайёрлаш давлат буюртмасини бажарди. Қабул пунктларига 15 минг 300 тоннадан зиёд дон етказиб берилди. Ғалла ўрим-йиғими давом этмоқда, ҳосилдан бўшаган ерларга такрорий экинлар экилмоқда.

**Э. ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.**

ЧОРТОҚНИНГ ИККИНЧИ БАҲОРИ

Шу кунларнинг файзи ўзгача. Барча ерда Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллиги туйини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун сидқидил меҳнат қилинмоқда. Қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш борасида илдам қадамлар қуйиляпти. Республика Вазирлар Маҳкамасининг бу борадаги махсус қарори асосида аниқ тадбирлар амалга оширилмоқда. Албатта, деҳқон бой бўлиши учун мўл-кўл неъмат яратиши керак. Қувончлиси шуки, сўнгги йилларда пиллачилик, ғаллачилик, пахтачиликка режалар мунтазам ортиғи билан адо этиб келинмоқда. Хўжаликларимиз иқтисодиёти мустаҳкамланиб, кенг бунёдкорлик ишларига имкониятлар яратилмоқда. Беш йил ичида туман аҳолисини табиий газ, ичимлик суви билан таъминлаш, уй-жой қуриш, томорқа учун ер ажратиш масалаларида эришилган натижаларга қарайлик. Шу муддатда 101 километр масофага газ қувурлари тортилди. 7800 хонадон зангори оловдан баҳраманд бўлди. Аҳоли хонадонларини газлаштириш собиқ Иттифоқ даврида 9 фоизни ташкил этган бўлса, ҳозирги кунда 31 фоизга етди. Бу борадаги ишлар изчил амалга оширилаяпти. Бартер асосида четдан қурилиш материаллари келтириляпти. Шунингдек, 131 километр масофага водопровод қувурлари ётқизилди.

Бир вақтлар пахта яккаҳокимлиги оқибатида қишлоқларимизда муаммолар йиғилиб қолган. Истиқлол шарофати билан қишлоққа муносабат тубдан ўзгарди. 2000 гектар ер уй-жой ва томорқа учун ажратилди. Салкам 11 минг хонадон якка тартибда кўнгилдагидек уйлар қуриб олишди. 14 та янги аҳоли яшаш жойлари, маҳаллалари пайдо бўлди.

Туман ҳокимлиги кам таъминланган, боқувчиси йўқ, кўпболали оилаларга мунтазам равишда мадад кўрсатиб келмоқда. Ўтган йили 12 нафар фуқарога қурилиш материаллари олишда кўмаклашилди. Бунинг учун катта маблағ ажратилди. Сарой, Алихон, Короскон қишлоқларидаги беш фуқарога бепул уй-жой қуриб берилди. Юқорида қайд этилган даҳалардаги инфраструктура билан боғлиқ вазифалар навбатма-навбат мутасадди ташкилотлар кучлари билан, баъзида эса ҳашар орқали рўёбга чиқарилмоқда. Шу тариқа 32 километр табиий газ, 23 километр ичимлик суви, 34 километр электр тармоғи, 31 километрли йўл қурилиши ишга туширилди. Бу мақсад учун салкам 25 миллион сўм капитал маблағ сарфланди. «Чортоқ», «Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллиги», Ҳ. Олимжон номли жамоа хўжаликлари фаоллари алоҳида жонбозлик кўрсатишди.

Чекка қишлоқларимиз кўп бўлганлиги сабабли газлаштиришда талайгина муаммоларни ҳал этишга тўғри келади. Мутасадди ташкилотлар, фирмалар, тадбиркорлар ҳамда қатор уюшмаларнинг раҳбарлари хайрли ишга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Шу йили 23 километр узунликка ичимлик суви тармоқлари тортилади. Фарғона, Қорабоғ, Созсой қишлоқлари айниқса обиҳаётдан қийналишади. Бу ерларга биринчи навбатда эътибор қаратилади. Умуман дастурга кўра 2000 йилгача 141 километр масофага сув иншоотлари қурамиз. Электрлаштириш, йўллар қуриш бўйича ҳам катта тадбирлар амалга оширилади.

Янгиқўрғон туманининг Исковот қишлоғида юқори босимли газ тармоғи ва тақсимлагич станцияси ишга тушиши Алихон, Пешқўрғон, Боғистон, Ҳазратишоҳ қишлоқларимизда зангори оловдан баҳраманд этиш имкониятини яратди. Бунинг учун 17 километрли юқори босимли магистрал тармоқ тортилади. Чортоқда радио ва телефон билан таъминланишдан ҳам қониқиш ҳосил қилиш мумкин. АТСни янгитдан таъмирлаш ҳаракатида бўлаяпмиз.

Бозор, гузар юрт кўрки ҳисобланади. Туман марказида нознеъмат бунёдкорлари учун барча қулайликларга эга бўлган «Деҳқон бозори» қуриб ишга туширилди. Барча қишлоқларда ҳам гузарлар бунёд этаяпмиз. Ўша ерда яшовчи аҳоли зарур бўлган неъматларни харид қилиш, ортиқчасини сотиш, чойхона, ошхона, сартарошхона, суратхона, новвойхона, қассобхона ҳамда косиблар хизматидан фойдаланиш имкониятига эга булади. Қўшни Қирғизистон билан чегарадош бўлган Пешқўрғон қишлоғида ҳам йирик бозор тадбиркорлар ҳамда 6 та жамоа хўжалиги ҳамкорлигида бунёд этилаяпти. У яқин кунлар ичида ишга туширилади.

Бу йил ҳукумат томонидан ажратилган марказлашган маблағ ҳисобига янги Қорачўққи қишлоғида 35-ўрта мактаб учун замонавий бино мустақиллик байрами кунига қадар қуриб битказилади. Илм масканларига эътибор ҳар қачонгидан кучайган. Муҳим ишни 9, 10-ҳиссадорлик қурилиш ташкилотлари ишчилари олиб боришяпти. Тиббиёт билим юрти талабалари учун 210 ўринли ётоқхона қуриляпти. Хўжаликлар болалар боғчалари қурилишига ҳам масъулият билан киришишган. Жумладан, Навоий номли, «Ойқирон», «Ўзбекистон», «Пешқўрғон», «Ҳазратишоҳ», Улуғбек номли жамоа хўжаликларида мактаб ва мактабгача тарбия муассасалари қурилиши изчил олиб бориляпти. Аммо «Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллиги», «Дўстлик», «Ғалабанинг 45 йиллиги» жамоа хўжаликлари раҳбарлари бу масала билан дуруст шуғулланишмаяпти.

Якка тартибдаги уй-жой қурувчиларни маблағ билан таъминлашда бирмунча ишлар қилинган бўлса-да 8476-сонли Берди Ҳасанов бошқарувчилик қилаётган Чортоқ халқ банки аҳолининг узоқ муддатли қарз сўраб берган аризасини тўла қондиряпти, деб бўлмайди. Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида 36 аризачидан 23 кишининг сурови ижобий ҳал этилган. Туман ҳокимлиги одамлар кайфиятига, туриш-турмушига ниҳоятда таъсир этадиган ишлардаги камчиликларни бартараф этиш учун изчил курашмоқда.

Вилоят фаоллари йиғилишида туманимизда чет эл инвестициясини жалб этишга яхши эътибор берилмаётганлиги айтилганди. Шундан келиб чиқиб бугунги кунда фаолият кўрсатаётган «Гарзай» қўшма корхонасини янада кенгайтириш ҳаракати кетаяпти. «Умр-вафо» кичик қўшма корхонаси ҳам терини қайта ишлаш ва тиббий ашёлар ишлаб чиқаришга мослаштирилмоқда. Ҳиндистонликлар билан ҳамкорлик йўлга қўйилди.

Аҳоли соғлигини муҳофаза қилиш энг муҳим вазифалардан биридир. Дастурга кўра бу йил қишлоқ-даволаш муассаси қуриб битказилади. Гулшан фуқаролар йиғинидаги фельдшер-акушерлик пункти замонавий шифо масканига айлантирилади. Короскон, Мучум қишлоқ фуқаролар йиғинидаги касалхоналар қурилиши маблағ йўқлиги сабабли чўзилиб келаётганди. Энди хайрли ишни ниҳоясига етказиш учун барча имкониятлар яратилди.

Сўлим оромгоҳлар, санаторийлар маскани бўлмиш Чортоққа келган киши яна келсам дейди. Шуни ҳисобга олиб 2000 йилгача троллейбуслар қатновини йўлга қўймоқчимиз. Бунёдкорлик дастури Чортоқнинг иккинчи баҳорини бошлаб берди.

Исмоил МУРОДОВ,
Чортоқ тумани ҳокимининг ўринбосари.

«Қаршиқурилиш» бошқармаси тизимидаги 506-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари уй-жойлар, маданий-маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, тиббиёт муассасалари биноларини тез ва соз қуриб, қишлоқ инфраструктурасини ривожлантиришга муносиб улуш қўшмоқдалар. Ўктам Худалов етакчилигидаги жамоа ғишт терувчилик, дурадгорлик ва бошқа турдош касбларни пухта ўзлаштиришган. Эмилья Бойко раҳбарлигидаги сувоқчилар жамоаси эса иморатларга сайқал беришда жонбозлик кўрсатмоқда.

СУРАТДА: бригада етакчилари Ўктам Худалов, Эмилья Бойко, моҳир ғишт терувчи Шамсиддин Бозоровлар.

Б. ИСМОИЛОВ олган сурат.

ҚУРИЛИШ БАРҚАРОРЛИК БЕЛГИСИ

КЎРКИГА КЎРК ҚЎШИБ

Қизириқ туманидаги «Янгийўл» жамоа-ширкат хўжалиги марказий қўрғони кун сайин чирой очиб, кўркамлашиб бормоқда. Бу хайрли ишга бригадир Уктам Алимовнинг алоҳида хизматлари сингмоқда. У бош-қош булган қишлоқ қурувчилари хўжаликнинг қўшқаватли маъмурий биносини тез ва соз таъмирдан чиқардилар. Сўнгра улар маданий-маиший биноларни таъмирлашга киришдилар. Маданият уйи, мактаб, бичиш-тикиш, кимёвий тозалаш шохобчалари ва бошқа ўнга яқин иморатларни таъмирлаб, япянгидек кўриниш бахш этдилар. Айни чоғда бригада аъзолари шартнома асосида ишлаб, шахсий қурилишларни битказишга яқиндан ёрдам кўрсатишмоқда.

Уктам Алимов ҳозир куч-ғайратга тўлган бўз йигит. У қурилишга ишга келганида нав-ниҳол ўспирин эди. Қурилишга оид барча касбларни ихлос билан ўрганди. Ғишт териш, дурадгорлик, суваш, бўяш, пардозлаш ишларини тез ва пухта ўзлаштириб олди. У топшириқни сифатли, ҳалол меҳнати билан бажариб, касбдошлари назарига тушди, ҳурматини қозонди. Қурувчи, таъмирловчилар аъзолари уни ишбоши қилиб сайладилар. Кўпчилик ишонч билдириб янглишмаган экан. У ёш бўлса ҳам жамоага муносиб етакчилик қиляпти. Кейинги пайтларда бригаданинг иш ҳажми ошиб, аъзолар сони ҳам кўпайди. Буюртмалар ҳам ошди, маошлари кўпайди. Бригаданинг ҳар бир аъзоси уч-тўрттадан аралаш касбларни ўзлаштириб олган. Яқинда улар яна бир йирик буюртмани қабул қилиб олдилар. Қурувчи-таъмирловчилар бригадаси хўжаликни газлаштириш ишига қўл урдилар. Қишлоқ қурувчилари газ қувурларини ётқизиш, монтаж ишларини бажаришда район газлаштириш идораси мутахассислари билан ёнма-ён меҳнат қилаяптилар. Қишлоқдан чиққан ёш қурувчилар бригадасининг шижоати, ғайрати ва уқувидан район газлаштириш идораси ходимлари беҳад мамнун.

Т. ЭШКЕЛДИЕВ.

ТУМАН ТЎЛА ГАЗЛАШДИ

Оролбўйи ҳудудида мамлакат Президентининг «Аҳолини табиий газ ва тоза ичимлик сув билан таъминлаш тўғрисида»ги фармони изчил амалга оширилмоқда. Куни кеча Беруний-туманидаги яна бир овул — «Озод» фермерлар уюшмасининг 150 хонадонида «Зангори олов» ёнди. Эндиликда тумандаги барча аҳоли пунктлари табиий газдан баҳраманд бўлди.

Фахрийлар ташаббуси

ЮРТИНГ ОБОД, КЎНГЛИНГ ШОД

Халқимизда «Яхшидан боғ қолади» деган нақл бор. Кейинги йилларда «Йўлларимизни обод қилайлик!» деган шиор остида ажойиб ҳаракат ривож топди. Ушбу фидойилик ташаббуси Ўзбекистон Республикаси фахрийлар ташкилотлари кенгаши ҳамда Навоий вилояти ҳокимлиги томонидан маъқулланди.

Американинг Калифорния штатидан олиб келинган тез ўсувчи тераклар қаламчалари дастлаб Навоий вилояти тупроғига экилди. 100 минг тупдан иборат бу тераклар яхши парвариш қилинди. Улар 7 метргача ўсди. Уларнинг шохларидан тайёрланган қаламчалар яна кўпайтирилди. Ўтган йилнинг ўзида тераклар сони тўрт миллион тупдан ошди.

— Бу хайрли иш теракзорларни кўпайтириш ва шу асосда ўзимизда қурилишбоп ёғочлар мўл-кўллигига эришиш юзасидан республикамиз ҳукумати белгилаган тадбирларни амалга ошириш ишига, биз фахрийларнинг қўшган ҳиссамиз бўлмоқда, — дейди вилоят фахрийлар кенгаши раиси И. Норов. — Йўлларни обод қилиш, боғ-чорбоғларни барпо этишда алоҳида намуна бўлаётган хўжалик ва ташкилотлар, фахрийлар жамоалари кўп. Қизилтепа туманидаги «Деҳқонобод», «Тавоис» жамоа хўжаликларида янги боғ-роғлар барпо қилинди. «Ворозин» жамоа хўжалигидаги уч гектар ерда теракзор, олти гектар ерда эса замонавий чорбоғ юзага келди.

Уруш ногирони Турсун Эргашев бошчилигида тузилган ташаббускор гуруҳ Нурота чўлида қудуқ қазиб, сув чиқарди. Натижада саккиз гектар майдонда чорбоғ яратиш имкони туғилди. Шу туманнинг марказий қисмида ва қатор қишлоқларида теракзорлар барпо этилди. Туман ҳокими М. Тўйчиев эса ўз шахсий томорқасида беш минг туп Калифорния теракларини ўстирмоқда.

Навбаҳор, Навоий, Хатирчи ва бошқа туманлардаги юзлаб фахрийларнинг ҳар бири ўртача 10-15 минг туп Калифорния теракларини парвариш қилмоқда.

Шу йилнинг эрта баҳорида Навоий шаҳри фахрийлари куч-ғайрати билан 10.500 туп тут кўчати, 19минг туп мевали кўчатлар экилди. Иккита қариялар чойхонаси ишга тушди.

Вилоятимиздан ўтган «Буюк ипак йўли»ни обод қилишда ҳам фахрийларимиз ташаббускор бўлмоқдалар. Навоий — Тошкент карвонйўли, Навоий — Конимех — Зарафшон — Учқудуқ — Нукус автомобиль йўли четлари яшил либосга ўралмоқда. Бунда вилоят йўл қурилиши бошқармаси бош-қош бўлмоқда.

Акбар АЛИЕВ,
«Ўзветеран» уюшмаси ахборот маркази бошлиғи.

ҚИШЛОҚ ИНФРАСТРУКТУРАСИ: ИСТИҚБОЛ ДАСТУРИ ҲАРАКАТДА

«Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари 1998-2000 йилларга мўлжалланган йиллик инвестиция дастурларини тузишда қишлоқнинг ижтимоий инфраструктурасини ривожлантиришга оид белгиланган топшириқларнинг бажарилиши учун маблағ билан таъминлашнинг турли манбалари ҳисобига зарур маблағлар ажратишни назарда тутсинлар.

(Вазирлар Маҳкамасининг «2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш дастури тўғрисида»ги қароридан).

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ— АҲОЛИГА МАДАД

Ўбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш тўғрисидаги фармонлари қишлоқ фуқаролар йиғинида ўз ифодасини топмоқда. Айни пайтда ҳудудимизда 19 мингта яқин аҳоли истиқомат қилади. 11 та катта-кичик қишлоқ бўлиб, асосий мақсадимиз аҳолининг турмуш шароитини ҳар томонлама яхшилаш. Юртимизда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш борасидаги ҳаракат авж олиб кетди. Ҳозирги кунда 5 та кичик корхона фаолият кўрсатиб турибди. Уларда асосан аҳоли учун зарур бўлган турли маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Қурилиш учун ғишт, уй-жой учун темир-бетон пойдеворлар, зиғир мойи ишлаб чиқарилаяпти.

Ҳудудимизда 41 нафар Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, 37 нафар байналмилал жангчи, 3 нафар чернобилчилар бўлиб, уларга вақти-вақти билан рўзғор учун зарур маҳсулотлар бериб турилибди. Ўтган даврда кам таъминланган 530 та оилага моддий кўмак ажратилди. Жами 820 минг сўмлик моддий кўмак бердик. Боқувчисини йўқотган 44 та оилага байрам ва маросимларда озиқ-овқат маҳсулотлари ажратяпмиз. Маҳсулотларини асосан қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудидаги 7 та деҳқон (фермер) хўжаликлари, «Намуна», «Ипак йўли», «Манғит» жамоа» ширкат хўжиликлари таъминлаб туришибди.

Яқинда фуқаролар йиғинида қишлоқларда яшовчи оқсоқоллар, уруш ва меҳнат фахрийларини, фаолларни тўплаб бир пиёла чой устида давра суҳбати ўтказдик. Унда қишлоқ фуқаролар йиғини уруш ва меҳнат фахрийлари раиси Очилхон Ҳусаинов, нафақачи Убай Ҳамроев, «Қоратепа» қишлоқ имоми Қулмуҳаммад ҳожи Исаев, Ёдгорхон ҳожи Давидов ва бошқалар қатнашиб, ҳаётимизнинг фаровонлиги, дастурхонимиз тўкинлигини таъминлаб келаётган қишлоқ меҳнаткашларининг амалга ошираётган ибратли ишлари ҳақида гапирдилар. Ёшларимизни инсофли, диёнатли, ҳалол, меҳнатсевар ва ҳунар эгаси бўлишга чақирдилар. Шунингдек, ўтган тадбир чоғида 10 нафар муҳтож оилаларга моддий кўмак берилди. Ҳали қилинадиган ишларимиз бисёр. Мақсадимиз ҳар бир оилани ижтиомий жиҳатдан ҳимоялаб, халқ турмуш шароитини янада яхшилашдан иборат.

Тадбиркорлар ҳам саховат кўрсатишмоқда. Қурилиш ишларини рўёбга чиқаришмоқда. Яқинда тадбиркор Рўстам Каримов Сарой қишлоғида 100 ўринли бозорни қуриб, фойдаланишга топширди. Унда аҳоли эҳтиёжи учун зарур моллар билан савдо қилиш имкони мавжуд. Шунингдек, «Сарой» савдо марказида турли саноат моллари билан савдо қилувчи тармоқлар мавжуд. Кийим-кечак тикадиган цех ишлаб турибди. Қўшимча ишчи ўринлари сони кун сайин кўпайиб бормоқда.

Режаларимиз катта. Қишлоққа саноатни олиб кириб, аҳолини кўпроқ иш билан таъминлаш муқаддас бурчимиздир. Мевани қайта ишлаш корхонаси, тикувчилик цехларини кўпайтиришни режалаштирганмиз. Шунингдек, кичик корхоналар қуриб, жунни қайта ишлаш йўли билан кигиз цехини ишга тушириш мўлжалланган. Бир сўз билан айтганда, ҳар бир қишлоқ аҳолиси учун зарур бўлган имкониятларни амалга ошираверамиз! Шу ўринда Президентимизнинг жамғарма банкларига қўйилган маблағларни индексация қилиш борасидаги ғамхўрлигидан ҳамюртларимиз мамнун бўлганлигини таъкидламоқчи эдим. Кимдир яхши ният билан тўйига деб, яна кимдир бошқа мақсадда жамғармага қўйган пуллари қадрсизланиб кетганидан анча койиниб юрган эдилар. Юртбошимизнинг халқпарварлиги туфайли юзлаб ҳамқишлоқларимизнинг кўнгиллари кўтарилди. Гўё уларнинг лоторейсига ютуқ чиққандай бошлари осмонга етди. Мустақиллигимизнинг беш йиллик туйини муносиб кутиб олиш учун зарур чора-тадбирларни кўраяпмиз.

Эшмурод ТОШРАЕВ,
Қарши туманидаги Қоратепа қишлоқ фуқаролар йиғини раиси.

ЁШЛАР КАМОЛИ

Қизилтепа туман Ғардиён қишлоқ фуқаролар кенгаши фаоллари ёшларни меҳнатсевар ва ҳар томонлама баркамол қилиб тарбиялашга катта эътибор бермоқдалар. Яқинда фуқаролар кенгаши раисининг ташаббуси билан қишлоқ оқсоқоллари йиғини чақирилди. Унда келажагимиз бунёдкорлари — ёшлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш, тарбиясига алоҳида эътибор бериш борасида маслаҳатлашиб олинди. Ёшлар ўртасида тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, Ўзбекона одоб-қоидаларга қатъий риоя қилиш лозимлиги таъкидланди.

Шундан кейин «Маҳалламиз болалари» мавзусида танлов ўтказилди. Унда Баланд Ғардиён ва Паст Ғардиён қишлоқ болалари ўзаро баҳслашдилар. Баландғардиёнликлар «Бинафша», пастғардиёнликлар «Бойчечак» командалари номи билан билим, санъат ва тадбиркорликларини намойиш қилдилар.

Танловда қишлоқ оқсоқоллари билан бирга барча аҳоли иштирок этиб, ўз болалари ва набираларининг санъат ҳамда билимларига қойил қолдилар. Танлов қатнашчилари эса унутилган халқ қўшиқ ва лапарлари, интермедия, мақол, ҳадислардан намуналар ижро этиб, ота-оналарини хушнуд этдилар.

Танловга ҳакамлик қилган Бобур номли мактаб муаллимаси Туйбиби Ҳамроева нуроний онахон ва отахонлар маслаҳати билан ёшлар фаолиятига холисона баҳо берди.

***

Ғиждувон халқ таълими бўлимига қарашли Абдулла Қодирий номли мактабда ўтган йили «Ёш тадбиркор» кичик корхонаси иш бошлаганди. Туман ҳокимининг буйруғи билан ташкил этилган бу корхонага меҳнат таълими муаллими Озода Эргашева раҳбар этиб тайинланди. Халқ таълими бўлимининг ёрдами билан 5 та ПМЗ-2 маркали тикиш машинаси келтирилди. Ўшанда 15 нафар X—XI синф ўқувчилари кичик корхонанинг аъзоси бўлди. Тикувчилик хонасини безашда улар бевосита кўмаклашдилар. 80 хилдан ортиқ газлама турлари реклама қилинди.

Уй рўзғор буюмларини тикиш, сунъий толалар билан ишлаш, модел конструкциялаш, газмолшунослик, бўйин ёқаларини тикиш технологияси ва янги фасонларни тикиш бўлимлари ташкил этилди.

Кичик корхонанинг қулайлиги шундан иборатки, бу ерда ўқувчиларга ҳам билим, ҳам ҳунар ўргатилади. «Ёш тадбиркор» кичик корхонаси аъзоларидан О. Бобомуродова, А. Абдуллаева, З. Эшпўлатова,И. Саидова, Ш, Қиличевалар аллақачон тикиш-бичиш сирларини ўрганиб, чевар номини олишди. Улар тумандаги тўқимачилик комбинати билан алоқани мустаҳкамлаб арзон маҳсулот олиб, тиббиет билим юрти, «Нилуфар» болалар боғчасига кўрпа-ёстиқ жилдлари ҳамда чойшаб етказиб бермоқдалар. 1000 дан ортиқ ёш тадбиркорлар жамоаси 509 та зардўзлик оёқ кийимлар ҳунар ўрганган ёшлар ҳозир туман ва вилоят корхоналарида ўз фаолиятларини давом эттирмоқдалар.

«Ёш тадбиркор» жамоаси ўз фаолиятларини кенгайтириб, бу йил иссиқхона ташкил этди. Иссиқхонага 20 хилдан ортиқ эртанги сабзавот турлари экилиб, мўл ҳосил олинди. Ўқувчилар парвариш этган 25 минг булғор қалампири, 35 минг помидор кўчати муаллимларга арзон нархда сотилди.

Ўқувчиларга маълум миқдорда иш ҳақи ажратилган бўлиб, маош ўз вақтида бериб борилмоқда,. «Ёш тадбиркор»нинг шахсий счетида айни кунда 35 минг сўмдан ортиқ пули бор. Бу эса эзгу ишларга — мактабни таъмирлашу кам даромадли оила фарзандларига ўқув қуроллари сотиб олишга сарфланади.

Корхона раҳбари Озода Эргашеванинг тадбиркорлиги билан алоҳида ер олиниб, дўкон қурилмоқда. Насиб этса тез кунда ўқувчилар ўзлари ишлаб чиқарган маҳсулотни ўз дўконлари орқали аҳолига етказиб бериш имкониятига эга буладилар.

С. ЭГАМОВ.

СУРАТДА: жамоа хўжалиги миришкорлари Меҳмоной Бозорова, Мамасиддиқ Бозоров ва Робия Раҳимовалар.

Х. АРАББОЕВ олган сурат.

ТОШ УСТИДА БИТГАН ТАРВУЗ

ЎЗ ИШИНИНГ МИРИШКОРИ

Қиш чилласида хўжалик раҳбари Қамариддин Бурҳонжонов ташаббускор деҳқонлардан бир гуруҳини автобусга ўтказиб, Андижон туманидаги Охўнбобоев номли жамоа хўжалигидаги машҳур бригада бошлиғи Усмонали Қурбонов даласига олиб келди. Шу куни Пахтаобод туманининг Охунбобоев номли жамоа хўжалигидан келган деҳқонлар Усмонали ота даласидаги иссиқхоналарда етиштирилаётган хилма-хил эртаги сабзавот кўчатлари парваришини кўздан кечиришди. Улар бригада етакчисининг иш услуби, тажрибаларидан баҳраманд бўлишди.

—Ердан унумли фойдаланиб, яхши даромад олиш учун Усмонали акадай тадбиркор бўлишимиз керак,—дейди Қамариддин Бурҳонжонов уйига қайтаётган деҳқонларга. Ерни парваришлашимиз, уруғнинг сарасини топишимиз лозим.

Хўжаликда экин майдонлари чекланган. Қорадарё қирғоқларидаги тошлоқ ерларга ишлов бериш билан сабзавотчиликни ривожлантириш мумкин. Бу орада хўжалик раҳбари, бош ҳосилот ва муҳандис Усмонали ака далаларида бир неча бор бўлишиб, ҳар бир жараён билан пухтароқ танишдилар. Яхши ният билан сабзавот экинларига ажратилган 60 гектар майдонга ҳар хил экинлар экилди. Эртаги карамнинг ҳар гектаридан 80 минг сўмдан даромад кирим қилинди.

Хўжаликда бўлганимизда эртаги картошканинг пишиб етилганини айтишди. Гектаридан 15 тоннадан маҳсулот етказиш режаси белгиланган. Ҳосил тайёрлашни биринчи бўлиб бошлаган Мамасиддиқ Бозоров даласида бўлдик. Бир гектар 40 сотих ерга уруғ ташлаган деҳқоннинг кайфияти баланд. Уруғ тушгандан то ҳосил етилгунга қадар парваришни бир меъёрда олиб борилганлиги самарасини кўрсатди. Ҳосилдорлик гектарига 200 центнерданга тўғри келди.

Баҳромжон Тожибоев ўғиллари Акбаржон, Мирзаҳамдамлар билан биргаликда 1,5 гектар тошлоқ ерда тарвуз етиштирди. Биринчи узишда 20 тонна ҳосил олинди. Бунинг сири нимада? Баҳромжон ака кўчатлар ривожини тезлаштириш учун плёнкадан фойдаланди.

Пахтаобод шаҳри атрофида жойлашган мазкур хўжаликда 60 гектар ерда карам, картошка, пиёз, тарвуз ва бошқа экинлар бор. Навбатма-навбат пишиб етилган маҳсулотлар йиғиб-териб олиняпти. Ғалладан бўшаган майдонларга эса кечки карам, картошка экилди. Йиғиштириб олинаётган ҳосилдан келаётган даромад изланишга яраша бўлаяпти. Бригада бошлиғи Исмоилжон Қодиров ижарачиларнинг меҳнати кутилганидан ҳам зиёда бўлаётганлигини таъкидлаб, тармоқдан камида 10 миллион сўм даромад олинишни мўлжалланаётганлигини айтди.

Қ. АСҚАРОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ТАКРОРИЙ ЭКИНЛАР ЭКИЛЯПТИ

Наманган тумани ғаллакорлари 5166 гектар ердан 26 минг тонна ғалла етиштириш учун астойдил ҳаракат қилаяптилар. Улар давлатга 13 минг тоннадан ортиқ ғалла сотиб, давлат буюртмасини бажардилар, Ҳосилдорликда «Ғайрат», Солиев номли, «Навбаҳор», «Зарбдор», «Ўзбекистон» жамоа хўжаликлари деҳқонлари энг юқори кўрсаткичга эришдилар. Бу хўжаликларда ҳар гектар ердан 50-55 центнердан ҳосил йиғиштирилди.

Ғалладан бўшаган майдонларга такрорий экинлар экиш жадал давом этмоқда.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Ҳақиқат 96 й 26 июл № 56

ДАЛАЛАР ФАЙЗИ, СУРУРИ

Абдурасулнинг тушига нуқул ер кирарди. Кўзи уйқуга кетиши билан ўзини кўм-кўк экинларга бурканган пайкалда эркин меҳнат қилиб юрганини кўрарди. «Бойиб кетасан», «Кон топасан», «Обрўйинг ошиб, машҳур бўлиб кетасан» деб башорат қилишарди, унинг тушини таъбир қилган кишилар. «Мен учун бир парча ер олтин конидан афзал, қани эди 100 гектар майдон ер 40 — 50 йил ихтиёримда бўлса, бутун маҳоратимни ишга солардим, деб ўйларди Абдурасул. Ҳам ўзим бойир эдим, қишлоқ аҳлини иш билан таъминлардим, ҳам давлатимиз қудратини оширишга ҳисса қўшган бўлардим...»

Қараганки, асл деҳқоннинг орзулари амалга оша бошлади. Ўзбекистон мустақил давлат мақомини олгач, ер ҳақиқий эгалари, деҳқонлар қўлига тега бошлади. Бўка районидаги Барот Умаров номли жамоа хўжалигида истиқомат қилиб келаётган Абдурасул Абдураззоқов ниятларининг кушоди учун вақт-имконият етилганини хис этди. 1994 йили бошқалар қатори у ҳам ижарага ер олиб, деҳқон (фермер) хўжалигини тузди. Енига ҳалол, меҳнатдан қочмайдиган ҳамқишлоқларини тўплаб, бош кўтармай кетмон чопди. Ер текислади, далага маҳаллий ўғит чиқарди, Шартнома асосида механизаторларни жалб қилди. Ўз ихтиёридаги 100 гектарга яқин майдонда рисоладагидек деҳқончилик қилиб, кўплар ҳавас қилса арзигулик натижаларни қўлга киритди. Тер тўкиб ишлаган азаматларга она-ер ҳам сахийлигини, химматини аямади. Далаларда мислсиз мўл ҳосиб битди. Етиштирилган пахта ва ғаллани сотишдан келган даромад чиқим харажатларни қоплади. Енга қолган соф фойда қарийб 400 минг сўмга бўлди. Асл деҳқонга ёлланган ишчилар ҳар ойи ўртача 10 минг сўмдан маош олишди. Илғор ишчилардан Хошим Қосимовга йил охирида 18 минг сўм, звено бошлиғи Ғайрат Абдураззоқовга 30 минг сўм пул чиқди. 1994 йилда деҳқон (фермер)лар техника воситаларини сотиб олиш учун

ФЕРМЕР ҚЎШИҒИ

ЛАВҲА

«Тадбиркорбанк»дан 16 миллион сўм қарз олишганди. Улар қарзни ўша йиллаги ҳосилдан келган даромад билан уздилар. Ўзларига ҳам яхшигина ҳақ чиқди.

Ижарачи деҳқон (фермер)лар бошлиғи Абдурасул Абдураззоқовни ер ҳақида ўзгача фалсафаси бор. Унинг таъбирича бу дунёда ҳамма аҳамиятли нарсаларнинг нархи — қиймати бор. Лекин бир қарич ернинг қийматини аниқлай оладиган ўлчовнинг ўзи йўқ. Ер ҳақиқий меҳнаткаш деҳқон қўлига тушса, у битмас-туганмас хазинага айланади, жавоҳирларини пайдарпай инъом этаверади. Бунга Абдурасулнинг 1995 йилдаги фаолияти, меҳнат кўрсаткичлари, даромади мисол бўла олади. Бир йиллик ҳосил — фойдасидан йирик миқдордаги қарзини узди, ҳамкасбларнинг ўртача ойлик маошини 10 минг сўмга етказди. Киройи деҳқон Абдурасул Абдураззоқовнинг 1996 йилдаги режалари янада улуғвор, жозибали. У мустақиллигимизнинг беш йиллигини муносиб кутиб олишга ўзига хос арғумон тайёрламоқда. У бу ҳақда кўп сўз юритишни ўзига эп кўрмайди. Ижарачи деҳқон (фермер)лар 24 гектар майдонга буғдой экиб, 40 центнердан ҳосил етиштиришди. 38 гектар майдонда пахта баравж ривожланаяпти. Хомчўтлар гектаридан ҳосилдорлик 30 центнердан ошажагини кўрсатмоқда. Шунингдек ерёнгоқ, нўхот, супурги пайкаллари ҳам кўзни қувонтиради. Пахтазору бедазорларга сабзавот пайкаллари туташиб кетади. Ижарачи фермерлар аввало ўз уй рўзғорларини нознеъматлар билан таъминлашади, ортиб қолганини бозорга чиқариб сотишади. Ҳосили йиғиштириб олинган буғдойзорлар ўрнига озуқабоп экинлар экилмоқда. Фермер чоғроқ ўз чорва хўжалигини ташкил қилиш ниятида.

Бу йил улар етиштирган 51 тоннадан ортиқ буғдойнинг бир қисми ўзларига қолди. Бу дон умумомборда сақланади. Омбор қошида уларнинг ун тортиш тегирмони ишлаб турибди. У бир кундан 300 килограмм буғдойни унга айлантириб бермоқда. Ишлаб чиқарилган ун аввало деҳқон (фермер)лар оиласига тақсимланади. Ортиб қолган қисми шу ердаги нонвойхонага ўтказилади. Бу ерда ажойиб бўрсилдоқ нонлар тайёрланиб сотилади. Деҳқон (фермер)ларга тегишли бу нонвойхонанинг нонлари нисбатан арзон. Сабаби донни улар сотиб олишаётгани йўқ. Ўзлари етиштирашади, унинг ўзларига тегишли қисмини қайта ишлаб, бозорга чиқаришади. Мақсадлари ҳам шу. Арзончилик, серобгарчиликни барпо қилиш. Маҳсулот тез сотилса, бундан сотувчи ва деҳқон ҳам манфаат кўради.

Абдурасул Абдураззоқов бошлиқ ижарачи деҳқон (фермер) хўжалиги бу йилги даромад ҳисобидан қишлоқ аҳли учун маиший хизмат биносини қуриб бермоқчи. Бошқа иншоотларни тиклаш ҳам кўзда тутилади. Ана буни ҳиммат десалар арзийди. Уларнинг тилга олса арзигулик хислатларидан яна биттаси шуки аъзолар уч-тўрттадан касб-корга ихтисослашган. Раҳимжон Султонов комбайн билан бир кунда буғдойзорни саранжомлади. Эртасига у ғўза қатор ораларига ишлов бераётган универсални бошқара бошлади. Бошқа ишчиларнинг ҳам маълумоти бор, аралаш касбларни ўзлаштирганлар. Етакчи раҳбар Абдурасул Абдураззоқов эса олий маълумотли. У Тошкент аграр университетини битирган.

Абдурасул бугун тонгда далага йўл олди. Ихтиёридаги кўм-кўк пайкалларни битта қолдирмай айланиб, кўздан кечириб чиқди. Пайкаллар бенуқсон, тўкис. Бегона ўт кўзга ташланмади. Унинг ҳар галгидек бугун ҳам кайфияти чоғ. Дилда қўшиқлар сатри чарх уради. У хиргойи қилмоқда. Агар диққат билан қулоқ солсангиз, унинг қўшиғи она-ер ҳақида, сахий қуёш ҳақида, зилол сувли дарёлар, меҳнаткаш инсонларнинг бугунги бахтиёр давру-давронлари ҳақида куйланади.

Баҳром ҚАҲҲОРОВ.

ҚИРҚ ЦЕНТНЕРНИ КЎЗЛАБ

Толибжон Отабоевни Фурқат туманида пахта устаси дейишади. Бу бежиз эмас, албатта. Миришкорнинг узоқ йиллик меҳнати уч орден ва бир нишон билан тақдирланган. Мустақил Ўзбекистон Республикасининг «Шуҳрат» орденига сазовор бўлди.

Т. Отабоев 42 йилдан бери деҳқончилик билан шуғулланади. Хўжаликка раҳбар бўлганига ҳам мана 32 йилдан ошди. «Чилгижийда» ширкатлар уюшмасининг каттаю кичиги Толибжон акани яхши танийди. Отахонни тажрибали пахтакор деб иззат-икром қиладилар. Миришкор деҳқоннинг хотирасига ҳам қойил қолдик. 6 та қишлоқнинг ҳамма фуқаросини номма-ном ёд билади. Невара-чевараларининг исмини ҳам адашмасдан айтиб беради.

— Одамлар қалбига йўл топа билиш керак, — дейди уста пахтакор. — Чилгижийдаликлар бу йил 191 гектар ердан 44 центнердан дон ўриб олдилар, давлатга режадаги 415 тонна ғаллани барвақт сотиб, маррага етишди. Йилнинг дастлабки ҳосили — 393 қути уруғдан 72 килограммдан пилла олинди. Бу борада режа 116 фоизга бажарилди. Ўтган йили ширкатлар уюшмаси 389 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 33 центнер ўрнига 37,5 центнердан ҳосил олиб, давлатга 1458 тонна пахта топширишди. Муроджон Усмонов, Исоқжон Маламинов, Розиқжон Шерматов сингари тажрибали бригада бошлиқлари ҳар йили 40 центнердан пахта етиштирмоқдалар. Бу йил ширкатлар уюшмасининг 7 та бригадаси жамоаси 40 центнердан пахта олишга бел боғлаган. Ҳозир 393 гектар майдонга экилган «Фарғона-3» навли ғўзанинг ривожи баланд, ниҳоллар комплекс икки ишловдан чиқарилди, учинчи ишлов давом этмоқда. Дуркун ғўзаларда гуллар маржон-маржон кўсакларга айланмоқда.

Раҳимжон МЕЛИБОЕВ.

ИККИНЧИ ҲОСИЛ ТАРАДДУДИ

Бир пайтлар Мирзачўл тумани фақат пахтачиликка ихтисослашган эди. Хайрияткп, давр ўзгарди. Эндиликда Мирзачўл далаларида ҳам пахта қаторида аграр соҳанинг барча тармоқлари кенг ривожланмоқда.

Туман миришкорлари жорий йилда 12500 гектар ерга бошоқли дон экинлари экиб, меҳр билан парвариш қилдилар. Ниҳоят, ўрим мавсуми самарали меҳнат натижасини кўрсатаяпти. Шу кунларда туман далаларида 67 та комбайн бункерларидан тўкилаётган сара доннинг чўғи баланд. Кунига 200 гектар майдондаги буғдой нест-нобудсиз йиғиштириб олинаяпти.

Муҳими, механизаторларнинг кайфияти баланд. Уларга барча шароият яратилган. Ўримдан бўшаган ерларга такрорий экин экиш қизғин. Чунончи, 4800 гектарга маккажўхори, сабзавот, ва полиз экинлари, дон учун маккажўхори экилди.

Ҳосил чўғи аввало, меҳнатнинг тўғри ташкил қилиниши ва уруғликнинг созлигига боғлиқ, — дейди туман ҳокими муовини Сембой Сейинов. — Йил бошида бошоқли дон экинларининг иқтисодиётимизда тутган ўрни мавзуида кенгайтирилган семинар ўтказгандик. Гарчи, туманимизда илгарилари бундай экинларга кенг ўрин берилмаган бўлса-да, деҳқонларимиз аграр соҳанинг барча тармоқларида миришкорликларини яна бир бор амалда исботладилар. «Интенсив» «Санзар-8» каби навлар ўзини оқлади.

Шунингдек, шартнома асосида ерлар ишбилармон деҳқонларга бўлиб берилди. Манфаатдорлик оширилди. Механизаторларга гектарига 200 килограммдан буғдой, 100 сўмдан иш ҳақи ўз вақтида тарқатилаяпти. Бундай тадбирлар «Тошкент», Абай номли, Сегизбоев номли жамоа хўжаликларида яхши йўлга қўйилган.

Нодир Қандарбоев, Муса Хонтемиров, Воҳид Моҳимов каби комбайнчилар ўримйиғимда фидойилик кўрсатмоқда. 30 дан ортиқ деҳқон-фермер хўжаликлари гектаридан 30 — 32 центнердан сара дон олдилар. Келгуси йил ҳосилига замин ҳозирлаш, уруғ саралаш ва сақлаш ҳам эътиборда.

Туманда давлатга ғалла сотиш режаси изчил давом эт япти. Далаларда эса ҳали ғалла мўл. Сара дон ортилган машиналар улкан хирмон сари йўл олмоқда. Далаларда эса комбайнлар ҳаракатда.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

БОШОҚЛАРДА РИЗҚИМИЗ

Республикамиз истиқлолга эришгач, дон мустақиллигини қўлга киритиш бош вазифалардан бирига айланди. Ана шу мақсадда йилдан-йилга бошоқли дон экинларни кўпайтиришга аҳамият қаратилмоқда. Хўжаликларнинг агрономлари серҳосил уруғ қидирадиган, ўша навни кўпайтиришга ҳаракат қиладиган, изланадиган бўлиб қолишди. Буни мен ҳам ўз фаолиятимда кўриб турибман.

1993 йили борига барака деб, арпа-жавдар-буғдой аралаш экишга мажбур бўлдик. Шунда уруғни саралаб олмасак қийналишимиз аёнлигини чуқур ҳис қилдим. 1994 йили уруғни саралаб, 220 гектар ерга «Санзар-8» навли буғдой экдик. Натижада биз ишончли, яхши уруққа эга бўлдик. Уруғ сочишда гап кўп. 1994 йили ҳар гектар ерга 204 килограммдан уруғ сочилган бўлса, 1995 йилда 220 килограммдан ошди. Хўжалигимизда уруғни саралашга назоратни кучайтирдик. Эрта экишга эътибор қаратилганлиги ўз вақтида суғорилиши буғдой майсаларининг тезда униб чиқиб, ерни тўлиқ қоплашига омил бўлди. Ўтган йили сентябрь ойида 748 гектар ерга уруғ сепгандик. Қишда ер музлаганига қарамай, азотли ўғитларнинг берилганлиги мўл ҳосил гарови бўлди. Баҳорда 3-4 марта суғорилди. Бу экиннинг текис бошоқ тортиб. ҳосил олишига имкон яратди. Шунингдек, ғаллазорларда бирор туп ҳам бегона ўт бўлмаслиги учун курашилди. Чунки дон сифати худди шу нарсага боғлиқ.

Хўжалигимизда 8 та дон ўриш комбайни мавжуд. Биз мавсум олдидан уларнинг тахт бўлишига алоҳида аҳамият бердик. Ғалла пишиб, буғдойга ўроқ тушгач, комбайнларни тўла қувват билан ишлатишга одатландик. Пўлатжон Акбаров, Абдулла Маҳкамов, Муқимжон Алиқулов, Сотволди Ғаниев, Олим Асқаров сингари комбайнчилар 440 тоннадан 490 тоннага қадар ғаллани ўриб-янчиб беришга муваффақ бўлишди, ғолиб комбайнчилар ҳар беш кунда моддий рағбатлантириб борилди.

Бу йил чинакам буғдой йили бўлганлигини каттадан-кичик қувонч билан айтяпти. Айниқса, ижарачиларимизнинг қувончлари чексиз. Улардан Нурмуҳаммад Зокиров 10,5 гектар ернинг ҳар гектаридан 62 центнердан ҳосил кўтариб, ишбилармонлик қобилиятини кўрсатди. Аъзам Мансуров, Юсуф Пўлатов, Карима Қодирова, Абдумутал Алиқулов, Обиджон Асқаров сингари ижарачилар ҳам 55-60 центнердан ҳосил олиб, хўжалик хирмонига қут-барака киритдилар.

Ана шу ташаббускор миришкорлар саъй-ҳаракатлари натижасида июль ойининг бошидаёқ хўжалигимиз давлатга 1595 тонна ғалла топшириб, режани ортиғи билан бажарди. Ҳосилдорлик 48 центнерни ташкил қилди.

Айни пайтда буғдойдан бўшаган майдонларга такрорий экинлар экиб, уларни бир текис ундириб олиш ва парваришни кучайтириш чораларини кўряпмиз.

Салоҳиддин АБДУРАҲМОНОВ,
Тошлоқ туманидаги Х. Марозиқов номли жамоа хўжалигининг бош агрономи.

МЕҲНАТСИЗ ДАРОМАД КЕЛТИРАР КУЛФАТ

Иймон, инсон, қонун

Хонқа туманида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан умумий жиноятлар сони 10 тага камайди. Туман ҳокимияти, суди, прокуратураси ва ички ишлар бўлимлари кенг жамоатчилик иштирокида осойишталикни таъминлаш, турли ҳуқуқбузарликлар ва жиноятчиликнинг олдини олиш борасида катта тадбирлар амалга оширмоқда.

Ўтган давр ичида прокуратура томонидан умумий назорат тартибида 24 маротаба текширишлар ўтказилди. 28 шахсга нисбатан маъмурий иш қўзғатилди. Саккизта фуқаролар қонуний ҳуқуқларини камситувчи буйруқ, фармойишлар аниқланиб протест қилинди. Давлатга, жамоа ташкилотларига етказилган зарарларни ундириш мақсадида судга ўндан ортиқ даъво аризалар қўзғатилди.

Кимки меҳнатсиз бойлик, даромад орттириш мақсадида жиноятга қўл урса боши кулфатдан чиқмаслиги тайин. Текин, мўмай даромад илинжида хизмат мавқеидан фойдаланиб пора олаётганлар ҳам тумшуғидан илиниб, эл ичида шармандаю шармисор бўлмоқда.

Шермамат Қаландаров Намуна қишлоғида туғилиб, 1992 йилдан буён туман ҳокимиятининг меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бўлимида бошлиқ бўлиб ишларди. У давлат ташкилотида маъмурий-хўжалик вазифасини бажариш билан боғлиқ лавозимни эгаллаб турган масъул мансабдор бўлишига қарамай, хизмат мавқеидан сурбетларча фойдаланган. Меҳнат биржасига ишсизлиги туфайли навбатга туриш учун келган 1967 йилда туғилган Навхос қишлоғида яшовчи Ўктамбой Маткаримовга «Агарда меҳнат биржасида ҳисобда туриш ва нафақа пулини олишни истасанг, менга 500 сўм пул ёки 2 литр спирт олиб келиб берасан, агар менинг айтганларимни бажармасанг, ҳисобда туриш ва нафақа пули олиш учун кўп кутишингга тўғри келади, умуман нафақа пули ололмаслигинг ҳам мумкин» деб уни пора беришга ундаб, товламачилик қилган. Шундан сўнг Шермамат Қаландаров ўз ишхонасида Ўктамбой Маткаримовдан 500 сўм пулни пора сифатида олган вақтида қўлга олинди...

Султон Собиров 1987 йилдан буён Хонқа тумани марказий касалхонасининг асаб касалликлари бўлимида мудир бўлиб ишлаб келган. Унинг ҳузурига Ш. Рашидов номли жамоа хўжалигида яшовчи Абдулла Саидов келиб мурожаат қилади. «Ишбилармон табиб» хизмат мавқеидан фойдаланиб А. Саидовга 1976 йил 23 январдан 19 февралгача 27 кунга касаллик тарихини очиб, уни сохта маълумотлар билан тўлдиради. У касаллик тарихи кўчирмасини Абдулла Саидовга бериб, эвазига 2000 сўм пулни пора тариқасида олган вақтда тузоққа тушди. Порахўрлар қилмишларига яраша қонуний жазосини олдилар, озодликдан маҳрум этилдилар.

Қўшкўпир тумани Газоват қишлоғида туғилган Пўлат Аллаберганов ҳеч қаерда ишламай-фойдали меҳнат билан шуғулланмай келган. У Хонқа шаҳридаги Ибн-Сино кўчасидаги 10-уйига Зайнаб Шарипова деган танишини туғилган кунини нишонлаш мақсадида таклиф қилади. З. Шарипова келгач, у олдиндан ўйлаб қўйган қасддан ўлдириш режасини амалга ошириш мақсадида унинг билан спиртли ичимлик истеъмол қилади. Аммо «улфатчилик» узоққа чўзилмади. Ўртада ўзаро жанжал чиқди. У ароқ шишаси билан Зайнабнинг пешонасига уради. Шундан сўнг Пўлат Аллаберганов ўзининг жиноий ҳаракатини давом эттириб, пичоқни олиб бошига 3 марта, юзига етти марта пичоқ уради. Жон ҳолатда З. Шарипова кўзи қонга тўлган Аллабергановнинг чангалидан чиқиб ташқарига қочади.

Сора Сапаева аёл боши билан гиёҳванд модда эвазига яширок яшашни орзу қилиб доғда қолганлардан. Тамадургадик қишлоғида туғилган, «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги ҳудудида истиқомат қиларди. У ўзининг таниши Айжон Аминова билан олдиндан жиноий тил бириктириб вазни 869 грамм бўлган марихуанани сотиш мақсадида ўз уйида сақлаган. У хушёр изқуварлар қўйган тузоққа тушиб эл олдида юзи шувит бўлди.

Дарҳақиқат, меҳнатсиз топилган бойлик билан турмушини чиройли қилмоқчи бўлганларнинг «орзу-умидлари» пучга чиқаверади. Донишмандлардан бири «Кимки қонунларга тўла итоат қилса—у қудратли инсондир» деганида нечоғли ҳақ экан. Агар кимки қонунни бузса, умри мазмунидан путур кетиб, маънавий мажрух бўлиши табиий ҳолдир.

Туман прокуратураси ходимлари ўтказган текширишларда баъзи жойларда қонун талаблари қониқарсиз бажарилаётгани аниқланди. Айниқса «Олтин соҳил», Охунбобоев номли жамоа хўжа-ликларида ер, тақсимлаш, иш ҳақи беришга оид шикоятлар кўпайган. Жамоа хўжаликларида тўлов интизомига риоя қилмаслик фактлари кўплаб содир этилмоқда. Бу эса маъмурий иш қўзғатилишига сабабчи бўлмоқда.

Аҳолини ҳуқуқий билимларини ошириш учун жамоа хўжаликларининг йиғилишларида иштирок этиб, янги қонунлар ва қарорлар моҳияти билан меҳнаткашларни таништириб бормоқдамиз. «Меҳнат кодекси»да фуқаролар ҳуқуқлари кенг ҳимоя қилинган. Масалан, илгарилари ишдан бўшатилиш сабаблари меҳнат дафтарчада қайд қилинар эди. Янги кодексда бу нарса ман этилгани ҳам фуқаронинг шаъни ва келажаги камситилмаслигига кафолатдир.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Нақд пул маблағлари эмиссиясини қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорида нақд пул маблағлари эмиссияси даражасини пасайтириш, пул муомаласини яхшилаш учун раҳбарлар ва мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги оширилиши алоҳида қайд этилган. Бу қарорнинг бажарилишини ҳам изчил назоратга олганмиз. Ғалла тўғрисидаги ҳисоботлар тўғрилиги, экинлар пайҳон қилинмаслиги, етиштирилган ғалла талон-торож этилмаслиги тўғрисида ҳам тегишли чора-тадбирлар белгиланиб, уларни амалга ошириляпти. Эл манфаати йўлида деҳқон билан елкадошимиз. Туманимиз давлатга ғалла топшириш режасини вилоятда биринчи бўлиб уддалади. Бунда маъмурий ва ҳуқуқ-тартибот олганларининг ўзига хос улушлари бор.

Туманда жиноятчиликни кескин камайтириш, фуқароларнинг ҳуқуқларини ҳимоя этиш борасида тинмай изланаверамиз. Ҳуқуқий давлат қуриш йўлидаги саъй-ҳаракатларга ўз ҳиссамизни қўшаверамиз.

Комилжон РАЖАБОВ,
Хонқа туман прокурори, адлия кичик маслаҳатчиси.

ҲОСИЛ ТУГУНЧАЛАРИНИ САҚЛАБ ҚОЛИШ ЧОРАЛАРИ

Тажриба, Тавсия.

Ҳар туп ғўза ирсий хусусиятларига кўра, вегетация даврида энг камида 60, айрим ҳолларда 100, ҳатто 120 донагача ҳосил тугунчалари ҳосил қилади. Бироқ тўйимли озиқ моддалар, ҳаво, ёруғлик, иссиқлик, намликнинг етишмаслиги таъсирида ёки бирининг миқдорини ортиши натижасида уларнинг 85—90 фоизи табиий ҳолда тўкилиб кетади. Бундай ҳолат айниқса, июль ва август ойларининг иккинчи ўн кунлигига тўғри келиб, ҳосил тугунчаларининг табиий тўкилиши кучли ўтади.

Хўш, қандай қилиб уларнинг маълум қисмини сақлаб қолиш мумкин? Бунинг учун шу кунларда нималарга эътибор бериш лозим?

Маълумки, ғўза ўсимлиги бутун ривожланиши давомида тўплайдиган ҳосил тугунчаларининг 75—80 фоиз қисми июль ва август ойларига тўғри келади. Қолган 20—25 фоизини ундан кейин тўплайди. Демак, ҳосил чўғи кўпайиши асосан ҳароратнинг кўтарилиб, кунлар энг исиган даврга тўғри келади.

Ҳаво ҳарорати 35—36 даражага кўтарилганда ғўзада фотосинтез жараёни энг юқори чўққига етади ва пахта толасининг шаклланиши рўй беради. Ҳароратнинг бундай кўтарилиши ўша жараённинг бузилишига олиб келади. Бундай ҳолларда ўсимликдан сувнинг буғланиши кучаяди. Бу жараёнда ҳосил бўладиган маҳсулотларнинг пайдо бўлишини тўхтатиб қўяди. Шу боисдан ҳам ҳарорат юқори бўлганда ғўза намни сақлаш мақсадида баргидаги барча «оғизча»ларини ёпиб олади. Шунга қарамасдан юқори ҳароратнинг кучли таъсирида буғланиш фақат баргдаги «оғизча»лар орқали эмас, балки ўсимликларнинг бутун юзаси ва танаси бўйлаб юз беради. Ғўза танасида сувнинг айланиши ҳисобига тўқималарида мўътадил ҳароратни сақлайди.

Июль-август ойлари давомида ғўза пайкалларидаги тупроқнинг нами атроф муҳит хусусиятларидан қатъий назар, 70—75 фоиздан кам бўлмаслиги зарур. Сувнинг яна бир аҳамияти шундаки, биринчидан, ўсимлик тўқималарининг ҳароратини изга солиб туради, иккинчидан, ғўза танаси билан пайкалдаги ҳаво ҳароратини бир маромда бўлишини таъминлайди ва мослаштиради.

Ғўзада зарур компонентларнинг ҳосил бўлиши энг аввало унинг азотли, фосфорли, калийли ва маҳаллий ўғитлар билан таъминланишига боғлиқ. Шу тариқа нам ва озуқа элементларининг ўзаро мувофиқлашган миқдори биосинтез жараёни учун қулай шароитни вужудга келтиради. Ғўзанинг юқори ҳароратга бардошини оширади. Бундай модда алмашинуви танада сувни тежаб сарфлашга ёрдам беради, ҳосил тугунчаларининг нам сақлаш қобилиятини ошириб, уларнинг тўкилишини камайтиради.

Агар шу даврда ғўзага намлик етишмаса, сувнинг кўп қисмини барглар тортиб олади. Ортиқча буғлантириб юборишн натижасида ғўза танасида модда алмашинуви бузилади. Намлик орқали тўйимли моддаларнинг етишмаслигидан улар қовжираб тўкила бошлайди. Натижада шона, гул ва кўракларга бир меъёрда озиқ моддаларининг кўтарилиши ва тақсимланиши учун ассимилятор қуввати етишмай қолади. Ҳосил тугиш давридаги сувга бўлган танқислик натижасида гектарига 10—12 центнергача ҳосилни йўқотиш мумкин.

Ҳарорат кўтарилган даврда тунги суғоришни тўғри йўлга қўйиш муҳимдир. У ўсимлик ривожига кўмаклашади, ғўза тупроқдан озиқ моддаларни ва сувни меъёрида қабул қилади. Тана бўйлаб ҳосил тугунчаларига озиқ моддаларни бир меъёрда тарқатади. Натижада ҳосил тугунчаларининг тўкилиши кескин камаяди. Суғоришнинг бу усули ғўзанинг юқори ҳароратга бардошлилигини оширади. Пайкалларга сувни шундай бериш кераккки, мазкур карта узоғи билан 1,5—2 суткада тўлиқ сувдан чиқсин. Эгатларда сув 16—18 соатдан ортиқ оқмасин.

«Юлдуз», «Тошкент—6», «Фарғона—3», АН—Боёвут—2 нав ғўзаларни июль-август ойларида чанқатиб қўйиш ёки суғоришни кечиктириш йил бўйи меҳнат қилиб тўпланган ҳосилнинг беҳуда тўкилиб кетишига олиб келади. Ғўзага сувни унинг талабига кўра тупроқ ва ер шароити, ўқариқлар узунлиги, қатор оралари кенглигини ҳисобга олган ҳолда бериш тавсия қилинади. Кўллатиб суғориш ярамайди. Ҳароратнинг юқорилигидан кўллаган сувнинг исиши натижасида ўсимликда ҳосил тугунчаларининг тўкилиши кучаяди. Ғўза паст-баланд бўлиб қолади. Уни ҳашаротлар ва зараркунандалар босади.

Айниқса, бу йилги об-ҳаво шароитида тупроқ намлигини 70 фоиздан камайтирмаслик лозим. Чунки ҳозирги ҳарорат бошқа йиллардагидан кескин фарқ қилиб, паст келмоқда.

Ғўзани органик ўғитлар билан озиқлантириш шунинг учун ҳам муҳимки, улар ўз қувватига кўра минерал ўғитлардан устун туради. Органик ўғитлар таркибида ҳар хил тўйимли моддаларнинг кўплиги ўсимликда углевод, оксил, фермент, нуклеин кислотаси сингари юқори молекуляр бирикмаларинг турли биостимуляторлар синтезини таъминлашни кескин оширади. Органик ўғитларга тўйинган ғўза юқори ҳароратли ҳавога бардошли бўлади. Танасида иссиқдан ва жазирамадан сақлайдиган миқдорда сувга эга бўлади, шунинг натижасида ҳосил тугунчаларининг тўкилиши кескин камаяди.

Сувдан кейин ер етилиши билан қилинадиган чопиқ, ҳосилдорлик асосини ташкил қилади. Чопиқ муддатини ўтказиб юбориш ернинг ёрилишига олиб келади. Натижада илдиз узилиб, жароҳатланади, ёки кесак кўчади. Культивация сифатсиз бўлади. Сувдан кейин оби-тобига келган пайкалларда июль, август ойининг охирги ўн кунлигидан кейинги чопиқларни иложи борича ғўзанинг илдизини шикастламай амалга ошириш лозим. Акс ҳолда экин ҳосил ғунчаларини ташлаб юборади. Устига устак ғўза касалга чалинувчан бўлиб қолади.

Кечиктириб берилган ўғитларнинг ҳосилга унча нафи тегмайди. Ғўза пайкалларини бегона ўтлар босишидан сақлаш керак. Бегона ўтларга қарши қилинган охирги майда чопиқ ҳосилдорликни 2—4 центнерга оширади.

Ғўзанинг ашаддий зараркунандаси ҳисобланган кўсак қурти гул, шона, кўракни зарарлайди. Бир донаси 22 тагача ҳосил нишоналарини кемиради. Унинг оғзи теккан шона, гул тўкилиб кетади. Тола сифатига салбий таъсир қилади. Шунинг учун назоратчилар ҳар бир далани қайта-қайта кўздан кечириб боришлари керак. Бунда қарши биологик кураш усулларидан фойдаланиш зарур. Феромон тутқичларни ўз вақтида шамол учирмайдиган қилиб, мустаҳкам ўрнатиш ҳам ҳосил тугунчаларини сақлаб қолишга сезиларли даражада таъсир қилади. Юқоридаги тадбирларни ҳисобга олиб, ҳар бир туп ғўзада лоақал бир-икки дона кўсак қўшимча сақлаб қолинса, гектарига камида 3—6 центнер ҳосил қўшилиши таъминланади.

О. ИБРОҲИМОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари доктори.

МАЪНАВИЯТ ОЛАМИ

ҚОВУН ДАРАХТИ
ЁКИ ТУНДРАДА ГУЛОБИ УНДИРГАН ЎЗБЕК

Қовун палакда битишига биз шунчалик кўникиб қолганмизки, унинг дарахт кўринишида ҳосил беришини хаёлга ҳам келтирмаймиз. Ҳолбуки...

Келинг, яхшиси, бир неча юз йил ортга назар ташлайлик. XVI асрда Ғарбий ярим шарни забт этишга киришган испан истилочилари ҳозирги Панама ҳудудига қўшин туширишганида бўйи ўн метрга борадиган, танаси деярли яланғоч дарахт шохларида тизилиб турган сариқ-яшил қовунларни кўриб, ҳайратдан ёқа ушлашган. Одатдан ташқари бу қовунларнинг мазаси ҳам хуштаъмроқ эди.

Кейинги тадқиқотлар шуни кўрсатдики, ботаниклар томонидан «карика папайя» деб ном олган қовун дарахти мевалари яна қатор муҳим хосиятларга эга экан. Жумладан, унинг таркибидаги папаин ферменти ошқозон ширасига монандир. Папаин овқат хазм бўлишини яхшилабгина қолмасдан, ошқозон-ичак яралари ва хасталикларини бартараф этишда ишончли малҳамлардандир. Ўз хусусиятларига кўра ошқозон ширасига яқин бўлганлиги боис ҳам папаин хом гўштни бир пасда юмшатади, оқсилларни парчалайди.

Чунончи, шўрвага папайя шарбатидан бир неча томчи томизилса, энг қаттиқ гўшт ҳам майин бўлади-қолади. Шунингдек, папайя умрини ўтаб бўлган тўқималар ўрнида янгилари вужудга келишини тезлаштиради.

Халқ табобатида қовун дарахти мевалари оғир хасталик, кучли чарчоқдан кейин қисқа муддатларда куч-ғайратни тиклайдиган самарали воситалардан бири ҳисобланади. Папайянинг барги, пўстлоғи, пўчоғи, танаси ҳам турли фойдали моддаларга бой бўлиб нафақат тиббиётда, балки саноатда, турмушнинг кўплаб жабҳаларида ишлатиладиган юзга яқин доривор ва малҳамлар олинади. Сўзсиз, папайянинг меваси фойдалилик жиҳатдан етакчи ўринда туради. Шу боис Океаниядаги кўп сонли оролларда яшайдиган аҳоли бу дарахтга эҳтиром билан «Соғ бўлинг» дея ном қўйган.

Шуни айтиш керакки, папайянинг шарбатини тўплаш осон эмас. Бунинг учун ҳали унча етилмаган мевалардан иккитадан тўрттагача тешикча очилади. Улар оғзига шиша банкалар илиб қўйилади. Шарбат йиғишда темир идишлардан фойдаланиш мумкин эмас, чунки папайян шарбати металлар билан фаол реакцияга киришади.

Бугунги кунда қовун дарахти Африка қитъаси, Ҳиндистон, Шри Ланка, Австралия каби иқлими мўътадил ўлкаларда кенг тарқалган. Папайян тез ўсиб, гоҳида икки-уч қават бинога тенг бўй тортади, лекин аксарият ҳолда 3-4 метрдан ошмайди. Қизиғи шундаки, нафақат турли танадаги, балки айни бир дарахтдаги мевалар таъми ҳам сезиларли равишда фарқланади. Меваларнинг ҳажми ва шакли ҳам ранг-баранг бўлиб, вазни одатда 2 килодан ошмайди.

Папайя ғоят иссиқсевар дарахт, ҳароратнинг пасайишига, жуда сезгир. Сув музлайдиган ҳароратда у асло дош беролмайди. Қовун дарахтининг совуққа чидамли навлари Жанубий Калифорнияда парваришланади. Эҳтимол ўша ёқдан папайн уруғлари келтирилса, ўлкамизда ҳам бу антиқа дарахтни кўпайтириб, унинг серхосият меваларидан татиб кўриш кўпчилигимизга насиб этар.

Истиқлол шарофати туфайли эндиликда бунинг учун барча шароит муҳайёдир. Ҳафсала ва иштиёқ бўлса кифоя. Шу муносабат билан бир воқеа ёдга тушади. Бундан 25-30 йиллар чамаси илгари у анчайин шов-шувга сабаб бўлган эди.

Тақдир тақозосига кўра Архангельский вилоятига бориб қолган Насриддинов исмли юртдошимиз болалик пайтлари, жонажон Ўзбекистонда еган қовунларини таъмини ҳеч унутолмасдан, ахийри уни тундрада етиштиришга азму қарор қилади. Таниш-билишлари орқали она юртидан уруғ олдириб, бир неча йиллар узлуксиз тажриба ўтказади. Ниҳоят, муддаога эришиб, қуёш бир неча ойгина шунчаки милтираб турадиган мангу музликлар минтақасида ҳиди димоқни ёрадиган новвотдек гулобидан ҳосил олишга муваффақ бўлади. Бу мўъжизани томоша қилишга келган қўни-қўшниларга бир тилимдан тантанали равишда улашиб чиқади.

Ана шундай, хоҳласак тундрада ҳам тилими тилни ёрадиган гулоби ундиришга қодир ўзбекмиз. Шундай экан, қовун дарахтини ўлкамизда иқлимлаштириш бизга чўт бўптими?

Шу билан ҳикоямизга нуқта қўйсак ҳам бўлаверарди. Лекин коса тагидаги нимкосада нима борлигини пайқашга ҳамма бирдек қодир эмас. Зеро, аслида гап фақат қовун дарахтига бориб тақалаяпти. Усиз ҳам кунимиз ўтиб келган, бундан кейин ҳам ўтаверади.

Айни чоқда келажакда буюк давлат қуришга аҳд этган эканмиз, жаҳонда нимаики фойдали, хосиятли нарса бўлса, уни ўзлаштиришга ва шу тариқа ўлкамиз бойлигига-бойлик, қудратига-қудрат қўшишга бурчлимиз. Бусиз истиқболдан рўшнолик кутиш хом хаёллигича қолаверади. Ўзини юртнинг содиқ фарзанди, мард ўғлони ҳисоблайдиган ҳар бир инсон буни унутишга ҳақи йўқ.

Бу ҳақда гапиришимнинг боиси шундаки, хорижга чиқиб келган кишилар билан суҳбатлашиб қолгудек бўлсангиз, у ёқдаги турмуш даражаси, саноат, қишлоқ хўжалиги, транспорт, алоқа, хизмат кўрсатиш маданияти ҳайратланарли эканлигини таъкидлашади. Бироқ: «Қайси жиҳатларни бизда ҳам татбиқ этиш мумкинлиги хусусида ўйлаб кўрдингизми?» деб сўрасангиз, у ёқда шароит тамоман бошқача эканини айтиб, елка қисишади.

Мана шундай пайтлари ҳар доим тундрада гулоб етиштириб, барчани қойил қолдирган юртдошимиз Насриддинов ёдга тушади. Дарвоқе, у ҳам ўз ниятини ақлга сиғмайдиган иш санаб, соғинч, хумор оғушида тўлғаниб юравериши ёки маблағ топиб, тайингина гулобиларни узоқдан келтириб ёки ўша ёққа бориб томорқа қилиб қайтиши ҳам мумкин эди-ку. Бу ҳолда биров унга бир нима дермиди?

Худди шундай биз ҳам оғримаган бошимга олти таёқни сотиб олиб, нима қиламан қабилида ўзимизда урф бўлган экинларни экиш, нарсаларни ишлаб чиқариш ёки четдан келтириш билан кифояланишимиз ҳам мумкин. Лекин бу эртами-кеч бизни қолоқликка, қарамликка олиб келиши турган гап. Шу боис нафақат иқтисодиётни савдо-сотиқ ва бошқа соҳаларни ривожлантириш хусусида муттасил бош қотиришимиз, балки биринчи навбатда тафаккурни кўзга кўринмас кишилардан халос этишимиз керак.

Зеро, баъзи олиму мутахассисларга тундрада гулоби ёки босволди ундирмоқчиман, деб кўринг, сизни эсипасга чиқаради. Ўзини билимдон мутахассис, малакали олим, нуфузли тадқиқотчи ҳисоблаб юрган бундай кимсалар илм-фанда мавжуд кашфиётларнинг ярмидан кўпроғи умуман бошқа соҳада ишлаганлар ҳиссасига тўғри келишини негадир хотирага келтиришни исташмайди.

Албатта, илм-фан, тараққиёт жабҳасида киши ҳар қанча тиришмасин инкор қила олмайдиган ҳақиқатлар, тушунчалар мавжуд. Айтайлик, бугунги кунда ким иккига-икки қўшилса тўрт эмас, олти бўлишини исботлайди. Айни чоқда инсон ёки табиат томонидан яратилган нарса ва қурилмани такомил чўққисидир, унга сайқал бериш, янада мукаммаллик бағишлаш мумкин эмас, деб ҳам бўлмайди.

Дарвоқе, бир пайтлар ҳаракатланиш борасида товуш тезлиги чегара ҳисобланган бўлса ҳозирда ундан бир неча карра шиддатлироқ ҳаракатланадиган қурилмалар мавжуд. Худди шундай, ҳали кечагина Япония саноат маҳсулотлари андоза ҳисобланган бўлса, эндиликда Жанубий Корея муваффақиятли тарзда рақобатга киришмоқда. Эртаиндин улар сафига Ўзбекистон қўшилса не ажаб?

Яна беихтиёр ёдга тундрада тилими тилни ёрадиган гулоби ундирган юртдошимиз Насриддинов тушади. Энг қувонарлиси шундаки, у ёлғиз эмас. «Чин кўнгилдан йиғласанг сўқир кўздан ёш чиқар», «Ўйчи ўйини ўйлагунча таваккалчи уйига етибди» деган халқ мақоллари шуни кўрсатадики, ҳеч нимадан тап тортмасдан астойдил киришилса, ҳар қандай муаммони ечиш мумкинлигига кишиларимизда азал-азалдан қатъий ишонч мавжуд.

Олдинги тузум беҳисоб чекловлар, таъқиқлар орқали бу ишончга сезиларни путур етказган эди. Ўйлаш керакки, Истиқлол келтирган ҳуррият тафаккур борасидаги кишанларни ҳам парча-парча қилиб, чегара билмас яратувчилик иродасига истиқболни кенг очиб берди.

Эндиликда буюк давлат қуриш орзуимиз ҳам жадал амалга оша бошлашига заррача шубҳаланмасак ҳам бўлади. Қизиқ, ҳозироқ бу сурурли жараёнда иштирок этишга киришганлар қандай улуғ саодатга мушарраф бўлганликларини билишар, тасаввур қилишармикан?

Шермуҳаммад ЙЎЛДОШ ўғли.

Ҳар одам бир олам

ҚАЙТАДУР...

Яхшилик қил, яхшилик,
бир дуодан қайтадур.
Чиққуси ё ҳожатинг,
муддаодан қайтадур.
Олтин олма дуо — ол,
дуо олтин эмасму,
Қилганинг ҳар яхшилик,
интиҳодан қайтадур.
Яхши бўл, балиқ билар,
билмаса Холиқ билар,
Ёру дўстинг билмаса,
шоҳ-гадодан қайтадур.
Яхшилик садақадур,
садақа радди-бало,
Оиланг фарзандларинг
минг балодан қайтадур.
Тану жонинг соғ-омон,
давлатинг билсанг сен,
Тома-тома кул бўлур,
дард шифодин қайтадур.
Ёмонлик ҳам яхшилик,
дўппини қоқгунчамас.
Лаҳзада ўғлинг-қизинг,
ё ошнадин қайтадур.
Яхшиликни дўстларим,
Муҳиддин Маҳкамга қўй,
Элу халқдан қайтмаса,
Ҳақ Худодан қайтадур...

Муҳиддин МАҲКАМОВ,
механик.
Бекобод тумани «Бекобод» жамоа хўжалиги.

ХАЛҚАРО ЯРМАРКА

Ўзбекистон Республикаси молхом-ашё биржаси Фарғона бўлими Марғилонда «Олтин водий-96» халқаро универсал ярмаркасини ўтказди. Унда республикамиз вилоятлари, хорижий ва ҳамдўстлик мамлакатларидан келган тадбиркор ва ишбилармонлар қатнашди. Ярмаркада Фарғона водийси корхоналари ва фирмаларининг 4,5 миллиард сўмликдан кўпроқ турли хил маҳсулоти намойиш қилинди. Очиқ турдаги биржа савдолар бўлиб ўтди. Унда ҳамкорлик ва савдо-сотиқ юзасидан шартномалар имзоланди.

(ЎзА).

«КУМУШ» ЖИЛОСИ

Тўрт йилда бир марта ўтадиган олимпия ўйинларининг нуфузи ўзгача: қатнашчилар сони, баҳсларнинг кескинлиги, ғалабага иштиёқмандлик борасида бошқа бирон мусобақани унга қиёслаб бўлмайди.

Халқаро Олимпия қўмитасига аъзо бўлган барча, яъни 197 мамлакатдан спортчилар Атлантага ташриф буюрганлиги, баҳсларнинг ниҳоятда муросасиз ўтаётганлиги шундан далолат. Қизиғи шундаки, айрим мусобақаларда номдор, мутахассису мухлислар ғолибликка асосий даъвогар ҳисоблаган спортчилар бир ёқда қолиб, ҳали кўпчиликка танилмаган иштирокчилар шоҳсупага кўтарилишаётган бўлса, бошқа спорт турларида талабгорлар ўз куч ва маҳоратини амалда намойиш этиб, мухлислар ва мутахассислар ишончини оқлашмоқда.

Бу ҳолат Ватанимиз спорт шарафини ҳимоя қилиш учун илк марта шундай мусобақаларда қатнашаётган вакилларимиз натижаларида ҳам яққол кўзга ташланади. Чунончи, Бутун-Осиё ўйинларида ўзларини жуда яхши томондан кўрсатган боксчиларимиз Руслан Чагаев ва Муҳаммадқодир Абдуллаевлар дастлабки синовдаёқ имкониятни бой бериб, томошабинлар қаторига ўтишларини ҳеч ким кутмаган эди.

Хайриятки Наримон Отаев, Дилшод Ёрбеков ва Улуғбек Иброҳимовлар йиғинчоқлик, шиддаткорлик билан рингда ҳаракат қилиб, учрашув кимнинг фойдасига ҳал бўлишига заррача шубҳа уйғотишмади. Айниқса, Улуғбекнинг мўғулистонлик рақибнинг битта зарбасини ҳам ўтказиб юбормай 6:0 ҳисобида ғалабага эришиши диққатга сазовордир. Дилшод ҳам даниялик рақибидан яққол устун келди — 13:4. Ҳолбуки, олимпиадада заиф қатнашчининг ўзи йўқ, чунки ҳар бир иштирокчи йўлланмани қўлга киритиш учун талайгина саралаш баҳсларида элакдан ўтади.

Шу нуқтаи назардан қараганда, тўппончадан отиш мусобақаларида иштирок этган мерганимиз Шуҳрат Аҳмедовнинг тўққизинчи ўринни эгаллаши чакки натижа эмас. 4х200 м масофада ўн иккинчи ўринни эгаллаган эркин усулда сузувчиларимиз О. Пухнатий, Д. Паньков, А. Агафонов, С. Клешколарнинг иштирокини ҳам қаноатли дейиш мумкин.

Боксчимиз Карим Тўлаганов ҳам дастлабки учрашувда ғалаба қозониб, ғолиблик учун курашни давом эттираётган уч вакилимиз сафидан жой олди. Икки теннисчимиздан биттаси Олег Огородов ҳам илк синовдан муваффақиятли ўтди. Дмитрий Томашевич эса мағлубиятга учраб, баҳслардан четлашишга мажбур бўлди.

Энди ўзбекистонликларга қувонч келтирган воқеа хусусида. Тошкентлик дзюдочи, 86 кг. гача вазнда бел олишган Армен Багдасаров кетма-кет беш марта ғалабага эришиб, камида кумуш медални нақд қилиб қўйди. Агар Жанубий Кореялик рақибини ҳам енгганида Армен шоҳсупанинг энг юқори поғонасига кўтарилиши аниқ эди. Лекин...

Очиғини айтганда, 24 ёшда бу спортчимизнинг кумуш медаль соҳиби бўлишининг ўзи ғоят қувончли ҳолдир. Зеро, қитъа чемпионатида Армен учинчи ўриннигина банд қилган эди. Энди жаҳон миқёсида иккинчи ўринга кўтарилиш, шубҳасиз, катта муваффақиятдир.

Армен Багдасаровнинг бу ютуғи муддаога астойдил интилган спортчига омад кулиб боқишини яққол кўрсатиб турибди. Баҳсларни давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритган бошқа вакилларимиз ҳам ундан ўрнак олиб, янада юксакроқ чўққиларни забт этишади, деган умиддамиз.

Ш. АЛЛАМОВ.

АНЖУМАНГА ҲОЗИРЛИК

Сирдарё вилоятида 28 — 31 июль кунлари спортнинг саккиз тури бўйича қишлоқ спартакиадаси ўтказилади. Ана шу катта тадбирда Қодир Яҳёев бошчилигидаги «Гулистон гулдастаси» жамоаси ўзининг катта концерт дастурини намойиш қилади. Шунингдек Сирдарё туманидаги Малика Саримсоқова бошчилигидаги «Малика» жамоаси, бадиий сўз устаси қизиқчи Абдураззоқ Ўсаров, Ширин шаҳар Элдор Юсупов бошчилигидаги «Замон» гуруҳи ҳам бу байрамга қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Бундан ташқари Ўзбекистонда хизмат кўсатган артист, режиссёр Мамат Асқаров сценарийси асосида саҳналаштирилган театр кўрсатувлари ҳамда «Қиз қувди». «Отчопиш», «Амир Темур» кўринишлари намойиш қилинади.

Гулнора ҚУРБОНОВА.

Бу турфа дунё

Тўрт кўзли балиқ

Жанубий Американинг тропик соҳиллари яқинида театрафтальмус дея ном олган балиқлар яшайди. Уларнинг бундай ном олишига сабаб тўрт кўзли эканлигидир.

Театрафтальмуснинг кўзлари парда билан иккига бўлинган бўлиб, қорачиқнинг пастки қисми сув остидаги нарсаларни кўришга хизмат қилса, тепа қисми ташқарига нигоҳ ташлашга имкон беради. Тўрткўз балиқ умрининг асосий қисмини сув юзасида ўтказиб, ҳам сув остини, сатҳини бемалол кузата олади.

Мўйлов нимага керак?

Айрим балиқларда мўйлов бўлишини кўпчилик билади. Табиатда ҳеч нарса бекорга юзага келмаслиги, эътиборга олинадиган бўлса, табиий равишда савол туғилади: балиқларга мўйлов нимага керак?

Ҳис қилиш ва ҳид билиш учун, дея таъкидлашади олимлар. Тадқиқотларнинг кўрсатишича, бир хил балиқлар (масалан, сазан) бутун танаси орқали ҳис қилишга қодир бўлса, лаққа каби балиқларда бу вазифани мўйлов ўтайди. Мўйлов иккитадан ўн олтитагача бўлиши мумкин. Худди шундай унинг узунлиги ҳам турлича. Ҳинд уммонида тирикчилик қилувчи гигантаксис деб номланган балиқнинг бўйи беш сантиметрдан ошмагани ҳолда мўйлови ўзидан ҳам узун. Қизиғи шундаки, бу балқининг мўйлови учи шуълаланиб туради.

Соқоли ... 40 сантиметр

Баъзи балиқларнинг ҳис қилиш ва ҳид билиш аъзолари чинакам соқолга айланиб кетган. Чунончи, Атлантика уммонида 500 метр чуқурликда яшовчи жин балиқнинг танаси апельсиндеккина, соқоли эса бутага ўхшайди.

1800 метр чуқурликдан тутиб олинган устимостомиас лирабилис деган балиқнинг танаси гугурт чўпидеккина бўлгани ҳолда соқоли 40 сантиметрдан ошиқ чиқди.

Чекиш тақиқланган юрт

Тамаки чекувчиларни қонун билан жазолайдиган эллар ҳам бор. Бу Кичик Антиль оролларининг бири Сен-Венсентдир. Бу ерда тамаки чекишга қарши темир интизом ўрнатилган. Ҳеч ким чилим чекмайди, бирон кимса тамаки сотиб олмайди. Шунинг учун ҳам бу ерга келганларнинг чўнтагида тамаки бўлмаслиги керак. Қонуннинг кучи барчага бирдай. Балким, бу ердагиларнинг ўртача ёши саксондан ошиқлиги шундан бўлса, ажаб эмас.

Муҳаббат ёш танламайди

Элюид Гриффитс йигирма олти ёшида йигирма тўрт ёшли йигит Бэзил Тайт билан учрашиб, иккиси бир-бирига ошиқу беқарор бўлиб қолишган эди. Севишганлар бирга турмуш қуришга аҳд қилган бўлсалар-да, қизнинг онаси тўйга рухсат бермаган. Шундан бери орадан олтмиш йилдан ошиқ вақт ўтса ҳам улар бир-бирини эсдан чиқармаганлар. Онаси оламдан ўтгач, Элюид бир неча йил изланиш оқибатида охири саксон олти ёшида ўзи муҳаббат қўйган севгилисидан нафақахўрлар журнали орқали хабар топади. Яқинда севишганлар никоҳдан ўтишди. «Худога минг қатла шукр, тўйим бўлиб, ниятимга эришдим, Бўлмаса, ҳаётдан қари қиз бўлиб ўтаманми деб қўрққан эдим, — деб хурсанд бўлди Элюид.

«Муҳаббат ёш танламайди», — деб шунга айтсалар керак-да.

●САМАРҚАНД. Кўҳна шаҳарнинг мустақиллик кўчасида «Самарқанд ерининг саховати» деб номланган мева ва сабзавот савдо кўргазмаси очилди. Самарқанд туманининг Фотима Қосимова номидаги, «Дўстлик», «Гулобод», «Ғалаба», «Мароқанд» сингари хўжаликлари кўргазмага ҳар куни ўнлаб тонна ноз-неъмат жўнатмоқда. Улар бозордагидан анча арзон сотилмоқда.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

●ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН. Қўшни Туркманистон ва Қозоғистон билан чегарадош Шуманай туманидаги олтинчи божхона постининг янги шинам биноси фойдаланишга топширилди. Унда ходимларнинг самарали ишлаши учун зарур барча асбоб-ускуналар ўрнатилган. Бинони «Қорақалпоқагроқурилиш» Шуманай бошқармаси қуриб берди.

●АНДИЖОН. «Ризқ» ҳиссадорлик жамияти жамоаси шаҳар даволаш муассасаларида рўйхатда турувчи қандли диабет касали билан хасталанганлар ва биринчи гуруҳ ногиронлари уйларига парҳез нон олиб боришни йўлга қўйди. Барча харажатлар корхона олаётган фойдадан қопланади.

● ХОРАЗМ. «Хоразмқурилиш» ҳиссадорлик жамиятининг уй-жой қурилиш комбинатида йўлкалар учун нақшинкор плиталар ишлаб чиқарила бошлади. Бу ерда ҳар куни 30 квадрат метр маҳсулот тайёрланмоқда.

МЎМИНОВ ФОТИҲ АБДУМАЛИКОВИЧ

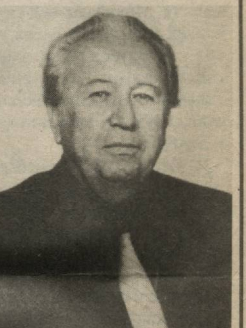

Ўзбекистон гидрометеорология фани оғир жудоликка учради. Ўрта Осиё илмий-тадқиқот гидрометерология институтининг (ЎОИТГМИ) қишлоқ хўжалик метеорологияси бўлими бошлиғи, география фанлари доктори, профессор Фотих Абдумаликович Мўминов 65 ёшда тўсатдан ҳаётдан кўз юмди. У ўз ҳаётининг 37 йилини севимли ишига — қишлоқ хўжалик метеорологиясининг тараққиётига бағишлади. 1931 йили Тошкент шаҳрида туғилиб, 1953 йилда Ўрта Осиё Давлат Университети физика математика факультетининг геофизика бўлимини тамомлагандан сўнг Ўзбекистон Фанлар академиясининг В. И. Романовский номидаги математика ва механика институтига аспирантурага киради ва 1958 йилда география фанлари номзоди унвонига эришади.

1959 йилда Ф. А. Мўминов ЎОИТГМИга ишга ўтади ва 1964 йилдан бошлаб умрининг сўнгги кунигача шу институтнинг қишлоқ хўжалик метеорологияси бўлимини бошқариб келди. 1970 йили география фанлари доктори илмий унвонини олиш учун «Ғўзанинг иссиқлик баланси ва ҳосилининг шаклланиши» мавзусида диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилади. Олимнинг илмга қизиқиш доираси қишлоқ хўжалик метеорологиясининг ҳамма соҳаларини қамраб олган эди. Айниқса ғўза агрометеорологияси соҳасида фаол ишлади. 200 дан ортиқ илмий ишлар, шу жумладан 4 та монографик асар чоп эттирди. Булардан иккитаси Ўзбекистоннинг етакчи экини ҳисобланган ғўзага бағишланган. У томонидан ишлаб чиқилган илмий услублар Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ишига тезкор агрометеорологик хизмат қилишда қўлланилаётир.

Илмий-тадқиқотлар билан бирга педагогик ишларга ҳам муҳим аҳамият берарди. Узоқ йиллар давомида ТошДУ биология факультетида агрометеорологиядан дарс берган, география факультетида Давлат имтиҳон комиссиясини бошқарган. У фақат етук олимгина бўлмай, доно мураббий ҳам эди. Ўзида мужассамлашган меҳнатсеварлик, оққўнгиллик, ҳозиржавоблик сингари фазилатларни институтдаги ёш мутахассисларга ўргатарди.

Унинг раҳбарлигида 10 та шогирди фан номзоди унвонини олиш учун диссертация ёқлаган ва яна 5 шогирди диссертацияни ёқлаш арафасида. Жамоатчилик ишлари ҳам кўп қиррали эди. У Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илмий-техника жамиятининг гидрометеорология секцияси раиси ТошДУнинг география бўйича ихтисослашган илмий кенгаши аъзоси. Унинг фан соҳасидаги катта ютуқлари Жаҳон метеорология ташкилоти аъзолари томонидан юксак баҳоланиб, у қишлоқ хўжалик метеорологияси бўйича Осиё ишчи гуруҳи раиси этиб сайланди ва узоқ йиллар фаол ишлади.

Ўрта Осиёда агрометеорология фанининг ривожланишига қўшган катта ҳиссаси ва бу соҳадаги ютуқларни амалиётга қўллаш бўйича долзарб масалаларни ишлаб чиққанлиги учун Ф. А. Мўминов «Ҳурмат» ордени, «Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси», «Ўзбекистон гидрометеорология хизмати аълочиси» нишонлари билан тақдирланганди.

Унинг саъйи-ҳаракатлари натижасида республикамизда биринчи марта Гидрометеорология соҳасида диссертациялар ҳимоя этиш бўйича ихтисослашган олимлар кенгаши ташкил этилди ва у шу кенгашнинг биринчи раиси этиб сайланган эди.

Ф. А. Мўминов хотираси қалбимизда абадий сақланади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги гидрометеорология Бош бошқармаси, Ўрта Осиё илмий-тадқиқот гидрометеорология институти жамоалари.

ТАШКИЛОТ

ҚУЙИДАГИЛАРНИ СОТАДИ:

— Автомашиналар ва трактор двигателларининг гильза-поршин гуруҳига кирувчи эҳтиёт қисмлари;
— Транспортёр лентaлари ва қайишлари.
— Банк орқали пул ўтказиш йўли билан ва вексeллар билан ҳисоб-китоб қилинади.

Телефонлар: (37-12) 50-37-75, 50-32-85, 79-49-84.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ: «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0365, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.30

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 3 4 6.